

Riječi

Lea Goldberg

kao pepeo

Izabrane
pjesme

Prevela s hebrejskog
Sonja Makek

STAJER GRAF

BET ISRAEL

Lea Goldberg

RIJEČI KAO PEPEO

Izabrane pjesme

Prevela s hebrejskog:
Sonja Makek

Priredila:
Jasminka Domaš

STAJER GRAF

BET ISRAEL

Zagreb, 2023.

Lea Goldberg
RIJEČI KAO PEPEO
Izabrane pjesme

Lea Goldberg
RIJEČI KAO PEPEO
Izabrane pjesme

Naslov originala:

לאה גולדברג ימים לבנים

Copyright © Hakibbutz Hameuchad Publishers LTD.

First published in Hebrew [Israel, 2017].

Knjiga je objavljena u dogovoru s Institutom za prevodenje hebrejske književnosti u Izraelu.

Knjiga je objavljena uz potporu Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međucivilnu suradnju i civilno društvo.

Knjiga je tiskana uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Knjiga je tiskana uz potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Zahvaljujemo na potpori Savjetu za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

Zahvaljujemo Veleposlanstvu Države Izrael u Republici Hrvatskoj.

Lei Goldberg

*Riječi kao pepeo lete
oko mene. Pokušavam
ih sakupiti. Ali sve propada
kroz prste kao svjetlozapis.
Riječi kao pepeo padaju
i ne znam više može li se iz
žara kojeg kriju vatra upaliti*

Jasminka Domaš

Sadržaj

<i>Lea Goldberg — pjesnikinja koja je utjecala na tijek izraelske moderne poezije (Ilan Mor)</i>	11
Dimni koluti	15
O majčinoj slici	17
Izleti u seoskoj okolini	19
* [Dječak je bio...]	21
Bijeli dani	23
* [Miris proljetne kiše...]	25
* [Ovi dani imaju...]	27
Otvaranje	29
Obala	31
Zelenooka zob	33
Oprosti	35
Moj kišni grad: izlet	39
Rođenje ždrijebeta	41
Posljednji na polju	43
* [Težina svijeta je...]	45
Moj potok	47
Završetak	51
Još jedan završetak	53
Pjesme o potocima	55
Noć	61
O cvatu	63
I još o cvatu	65
Stablo	67
Ljubavna sonata	69
Ljubavna pjesma iz stare knjige	71

Iz pjesama o izgubljenom sinu	73
* [Istina je da će...]	81
Prva ljubav	83
* [Ako mi dopustiš...]	87
Na jeruzalemskim brdima	89
Munja pred jutro	91
Mrtva priroda i ogledalo	93
Cvat u mjesecu Tamuzu	95
Stabla: bor	97
Nakon dvadeset godina	99
Male pjesme	101
Pjesme kraja puta	103
Ljubav Tereze Di-Mon	107
Ljubavna pjesma	113
Prekrasan si	115
Sutra	119
Pjesme moje voljene domovine	123
Naspram četiri sina	131
Pjesme Ciona	139
Posljednje riječi	143
Stari pjesnik	149
Antigona	153
Solveg	157
Krhotine oluje	163
Iluminacije	169
S ovom noći	175
Najkraće putovanje	177
Trojica su stajala	183
Promatranje pčele	185
Milosrđa se ne događaju	189
K meni	191
* [Pjesma koju nisam...]	193

* [U svakoj stvari...]	195
Negdje u Samariji	197
O štetnosti pušenja	199
* [Nemaš na svijetu...]	201
* [Već odavno me nitko...]	203
Odgovor	205
* [Sutra ću umrijeti...]	207
* [I to će biti...]	209
<i>Riječ urednice</i> (Jasminka Domaš)	211
<i>O autorici</i>	215

Lea Goldberg — pjesnikinja koja je utjecala na tijek izraelske moderne poezije

Židovski narod često zovu »narodom knjige«. Ta je izjava istinita i izvan religijskog konteksta: Izrael je proizveo i ima jaku književnu kulturu, a ponosi se time što je dom velikana moderne književnosti: Amosa Oza, Davida Grossmana, Etgara Kereta, Shulamit Lapid, kao i novijih generacija pisaca poput Yaira Assulina, Yirmija Pinkusa, Noe Yedlin i drugih pisaca proze, kao i jake i aktivne zajednice pjesnika.

Među tim je pjesnicima i Lea Goldberg (1911.—1970.) koja se definitivno izdvaja kao netko tko je oblikovao tijek moderne poezije u Izraelu. Vidljivo je to i u njenom nasljeđu — njezine pjesme danas spadaju u klasike izraelske književnosti.

Lea Goldberg rođena je u današnjem Königsbergu u tadašnjoj Pruskoj, a odrastala je u Litvi. Nije imala lako djetinjstvo: od progona u Rusiju do uhićenja njezinog oca i psihološkog udara koji je taj događaj imao na njega i na ostatak obitelji, Goldberg se cijeli život suočavala s poteškoćama.

Upravo je taj niz poteškoća u njezinoj mladosti bio ono što ju je i potaknulo na pisanje poezije kad je imala tek 12 godina. Nije dugo trebalo da se njena djela objave; njezina prva zbirka poezije — *Taba'ot Ashan (Kolutovi dima)* — objavljena je kad je imigrirala u Palestinu, gdje se smjestila u Tel Avivu.

Pjesme Lee Goldberg su lirsko-modernističke, a njen izričaj direktan, jednostavan, često grub prema subjektu, sebi samoj. No, poput i autorice, njena je poezija bila podložna promjenama.

U svakom smislu riječi Goldberg je promijenila tijek izraelske književnosti, ostavila za sobom vječni trag i postala jedna od izraelskih književnih velikanki — kao pjesnikinja, ali jednako tako kao i autorica proze za odrasle i djecu, dramska spisateljica, nadarena prevoditeljica,

akademkinja te književna i kazališna kritičarka — čija su djela i dalje popularna među govornicima hebrejskog.

Sretan sam što vama, hrvatskim ljubiteljima poezije, mogu predstaviti odličan dodatak prethodno objavljenoj jedinstvenoj zbirci pjesama *Svatko od nas ima ime Zelde*, još jedne vrsne izraelske pjesnikinje.

Upravo kroz poeziju najbolje izražavamo najdublje misli svojih duša, i upravo kroz poeziju se na najvišim razinama povezujemo jedni s drugima, dijeleći iskustva, misli i poglede na svijet koje inače ne bismo mogli podijeliti.

Dok čitate ovaj prekrasan izbor pjesama, siguran sam da ćete se pronaći u njima kao i da ste sami Izraelci. Na kraju krajeva, ovo nije samo zbirka riječi, već zbirka koja izražava samu srž čovječanstva.

Uživajte u čitanju.

Ilan Mor

Veleposlanik Drzave Izrael u Hrvatskoj od 2019.—2022.

RIJEČI KAO PEPEO

טבעות העשן

צל טבעות־העשן על הקיר
עף אל עדנת וילאות.
השעון מסתכל בי ואיננו מכיר
את פני ששקטו מאד.

גבות מחוגים מורמות ותמהות
שואלות: "האת היא? האת?
האם לא רצית בשנים קהות
לכרסם יגון־מחרת?"

שקט זה הרובץ כחתול לרגלי,
בא אלי בטעות ויישן,
וצלו מחיר לי מארבעת כתלי
ממעוף טבעות העשן.

DIMNI KOLUTI

Sjena dimnih koluta na zidu
leti prema mekoći zavjesa.
Sat me gleda i ne prepoznaje
moje lice koje je sasvim utihnulo.

Kazaljke poput podignutih i
začudenih obrva pitaju: »Tko si ti?
Ti? Zar nisi htjela tupim zubima
grickati sutrašnju tugu?«

Ova tišina koja poput mačke leži
pod mojim nogama došla je k meni
greškom i zaspala, a njezina sjena mi
se smiješi iz moja četiri zida i leta
dimnih koluta.

לתמונת אמא

תמונתך כה שלווה. את אחרת:
קצת גאה ונבוכה על שאת - אמי.
מלנה ברמפה ובחיוך מותרת
ומעולם אינך שואלת: "מי?"

לא תמהתי, לא רגזתי, עת באתי אליך
מדי יום ביומו ואמרתי: "תני!"
את הכל הבאת לי כמו ידך
רק מפני שאני - אני.

ויותר ממני את היום זוכרת
את יגון-ילדותי, ונפשך כבר פתרה:
עת תבוא אליך הבת הבוגרת,
היא תביא את יאוש תוגתה שבגרת.

כן. אבוא רצוצה ולא אשאל לשלומך.
לא אבכה בחיקך, לא אלחש: "אמי!"
את תדעי:

זה שעזבני היה לי יקר ממך
ולא תשאלני: "מי?"

O MAJČINOJ SLICI

Tvoja je slika tako spokojna,
drugačija si: ponosna i
zbunjena. Moja mama.
Pratiš me suzom i osmijehom
smiruješ i nikada me ne
pitaš: »Tko?«

Nisi se čudila, ni ljutila kada
sam ti svakodnevno dolazila
i rekla: »Daj!«
Sve si mi donijela vlastitim
rukama samo zato što sam
ja — ja.

I bolje od mene sjećaš se mojeg
tužnog djetinjstva i tvoja je duša
već riješila: kada ti dođe odrasla
kćer stavit ćeš pred nju svoj sazreli
očaj tuge.

Da, doći ću iscrpljena i neću pitati
kako si, neću plakati u tvojem krilu,
neću šaptati »majko«!
Ti ćeš znati: onaj tko
me je napustio bio mi je
draži od tebe, a ti me nećeš
pitati: »Tko?«

טיול בסביבות הכפר

מפנים ראשם אלי האכרים מעל העגלות
והנער הרועה יראני בחלום לילו.
תמהון מהיך מפרפר בעיניו הפהלות,
וידיי השזופות שכחו את חלילו.

כעבור שנים תספר אגדת רזים
על אחת שעברה פה ולא ידעה לאן
ועמדה ארכות מעל לברכת האוזים
ורשמה משהו על ספרה הקטן.

וצחקה לאילן כמקבלת פני אהובה
ולחשה מלים (איש לא שמע אותן).
ועלה מפרכס מכסיף, שנשר מעל הערבה,
הסתובב ונשבה בין רפי ספרה הקטן.

IZLET U SEOSKOJ OKOLICI

Seljaci na kolima okreću glave prema meni
i dječak pastir gleda me u noćnom snu.
Njegove se plave oči začuđeno smješkaju, a
njegove preplanule ruke zaboravile su frulu.

Godine će proći i pričat će bajke o jednoj
koja je ovuda prošla, a nije znala kamo će.
I stajala je dugo iznad bazena s guskama i
nešto zapisivala u svoju malu knjigu.

I smijala se stablu kao da prima svojeg ljubljenog
i šaputala je riječi koje nitko nije čuo.
Jedan mali, posrebreni list, vrteći se, pao je
između listova njezine male knjige.

★

הַנֶּעַר הָיָה חֲגִיגֵי וְעֻצּוֹב
וַיִּדְעֵתִי שֶׁהוּא מַחֲבֵה לָהּ,
שֶׁלְּבֹו כְּבֹד וַיְמוּכֵן לְעוֹף
כְּאֲבֹן בְּכַף הַקַּלֵּעַ.

עַל שִׁפְתָיו הִכְהֵבָה צִפְיָה חֲרִישִׁית,
חִיּוּכֹו הַשְׁתוֹקֵק אֶל אַחֲרֵת.
הָעֵינַיִם אָמְרוּ לִי: "אֵת הַיּוֹם שְׁלִישִׁית.
אֵת יוֹדַעַת שְׁאֵת מִיִּתְרֵת".

אִם נִשְׁקָף בְּעֵינָיו עוֹד שְׁחוֹק פִּי הָאָדָם,
הוּא יִגּוֹעַ עֵת תִּסַּב הַדְּלָת,
וּפְרָכּוֹס יִגּוֹנוּ יִכְנַע וַיִּדָּם
וַיִּפְגַּע בַּפְּלֶדֶת מֵאֲכֵלֶת.

בְּפָנָיו יִבִּיט נִצְחוֹנָה הַחֲשׂוֹף
וְקוֹלוֹ יִנְגֵן וַיִּבְכֶּה לָהּ.
וְלִבּוֹ הִכְבֵּד אֶל יְדֵיהָ יְעוֹף
כְּאֲבֹן מִכַּף־הַקַּלֵּעַ.

*

Dječak je bio svečan i tužan
i znala sam da nju čeka, da mu je
srce teško i spremno poletjeti poput
kamenja u prački.

Na njegovim usnama treperilo je tiho iščekivanje,
njegov osmijeh je čeznuo drugoj.
Oči su mi govorile: ti si danas treća.
Ti znaš da si suvišna.

Ako se u njegovim očima još vidi smiješak mojih crvenih usana,
on će zamijeti kad se vrata zatvore, a grč njegove tuge će se
predati i umiriti i udariti u čelik velikog noža.

U tvojim će se očima vidjeti njezina ogoljela pobjeda,
a njegov glas će svirati i plakati.
Njegovo teško srce letjet će prema njezinim rukama
poput kamenja iz pračke.

ימים לבנים

ימים לבנים, ארפים כמו בקיץ קרני-החמה.
שלות-בדידות גדולה על מרחב הנהר.
חלונות פתוחים לרוחה אל תכלת-דממה.
גשרים ישרים וגבוהים בין אתמול ומחר.

לכבי התרגל אל עצמו ומונה במתינות דפיקותיו.
ולמתק הקצב הרר נרגע, מתפייס, מותר,
כתינוק מזמר שיר-ערשו טרם סגור את עיניו,
עת האם הלאה נרדמה ופסקה מזמר.

בל-כך קל לשאת שתיקתכם, ימים לבנים וריקים!
הן עיני למדוי לחיד וחדלו משכבך
לערו על לוח-שעון את מרוץ הדקים.
ישרים וגבוהים הגשרים בין אתמול ומחר.

BIJELI DANI

Bijeli dani, dugi kao sunčeve zrake ljeti.
Velika samotna mirnoća na riječnom području.
Širom otvoreni prozori prema plavetnilu tišine
Visoki ravni mostovi između jučer i danas.

Moje se srce naviklo na sebe i strpljivo broji svoje otkucaje.
I uz slatki, nježan ritam se smiruje, pomiruje, popušta poput
dojenčeta kojem se pjevuši uspavanka prije nego sklopi oči, dok je
umorna majka zaspala i prestala pjevušiti.

Tako je lako nositi vašu šutnju, bijeli i prazni dani!
Pa moje su se oči naučile smiješiti i već odavno prestale
požurivati utrku kazaljki na satu.
Ravni su i visoki mostovi između jučer i danas.

★

את ריח מטריה־האביב שעלה מאבני המרצפת,
את מנגינת אורות הפנסים, את אגדת הכנור,
את כוכבי־המרום שטבעו בכוסי המברקת -
את הכל, את הכל, אוֹכֵר.

רק איני יודעת אם היה זה מבט עיניך,
שהצית בי ברקים לרִבְּבָה.
לא אדע אם הלכתי אתך ואלִיך
ברחובות הלומי אֶהְבָּה.

היה אביב והצחוק נסתר בכל נצץ פוקע,
וברית דם ניין כרותה,
ולכל אחד שהעיה בי מבט משתוקק וכמה
האמנתי שהוא - אתה.

*

Miris proljetne kiše koji se uzdigao iz kamenih pločica
u melodiju svjetla ručnih svjetiljki, bajku o violini,
nebeske zvijezde utopljene u moju svjetlucavu čašu —
svega toga, svega toga ću se sjećati.

Samo ne znam je li to bio pogled tvojih očiju,
koji je u meni zapalio tisuću munja. Neću znati
jesam li pošla ulicama s tobom ili k tebi
ošamućena od ljubavi.

Bilo je proljeće i smijeh se sakrio u svakom
rastvorenom pupoljku i stvoren je savez krvi
i vina. A svakome tko je prema meni uputio
čeznutljiv i željan pogled povjerovala sam da je on — ti.

יש ריח פרי נרקב לאלה הימים,
כבדי דמעה ועטופי שלכת,
מאחורי עבים חולי-גשמים
קפאה בקר-יאוש היד המברכת.

נרות מרעידה דלתות הזכרון,
פותחת וסוגרה את עזבונות התהו,
ואל בתולי-הניר נמשך העפרון
לכתוב תפלת-שכחה, שלא תביא מרגוע.

יש חלומות-דממה באלה הלילות,
סומים כולד חיה נדון למאכלת,
וכבקרים על פצע חשכה
תולעת-אור לחה זוהלת.

*

Ovi dani imaju miris trulog voća,
otežani suzama i omotani jesenjim lišćem.
Iza bezkišnih oblaka u hladnom očaju
smrznula se ruka koja blagosilja.

I vjetar podrhtava vrata sjećanja,
otvara i zatvara ostavštine kaosa,
a prazan papir priziva olovku da
napiše molitvu zaborava koja neće
donijeti smirenje.

U tim noćima postoje snovi tišine
slijepi poput životinjskog nakota
osuđenog na nož, a ujutro, na mračnoj rani,
puže vlažan, svjetlucavi crv.

ילדות: פתיחה

כְּמוֹ כּוֹכְבִים הַמוֹצָאִים אֶת הַדֶּרֶךְ לְכָל חֵלוֹן,
כְּמוֹ יוֹם הַמַּצִּיץ אֶל כָּל עֵינַי גִּפְקַחַת,
כְּאוֹר,
אֲצַבְעוֹת שֶׁנִּגְעוּ בְּנִימַת הַחֵלוֹם הָאֲחֵרוֹן
וְהִרְעִידוּ שִׂמְחָה, וַיִּמַּג הַפֶּחַד
וַיְהִי מִזְמוֹר.

כֹּה פְּשוֹט,
כֹּה פְּשוֹט וּמְלֵא,
כְּמוֹ אֲחוֹ יֶרֶק הַמַּחֲבֵק אֶת הַשִּׁבִּיל הָאֲבוֹד
וְטֵל
וְחֵלְמָן
וְטֵלָה.

OTVARANJE

Poput zvijezda koje pronalaze svoj put kroz svaki prozor,
poput dana koji zaviruje u svako oko koje se otvara,
poput svjetla,
prsti koji su dodirnuli ozračje posljednjeg sna
zadrhtali su i pobudili u meni radost, strah je nestao i
nastala je pjesma.

Tako jednostavno,
tako jednostavno i puno
poput zelenog
travnjaka koji grli izgubljenu stazu.

I rosa
i djetelina
i janje.

ילדות: החוף

כי היו אֲדָמִים הַדְּרָכִים שֶׁהֵלְכוּ לְשִׁקִיעָה
וְעָרְרִי-הַחֹלוֹת שֶׁגָּלְשׁוּ אֶל הַיָּם,
כי כָּנְפֵי הַשָּׁחִפִים הֵאֲדִימוּ לְאוֹר הַשִּׁקִיעָה,
כי כָּל זֶה הָיָה
פֶּה

קָרוֹב

בְּעוֹלָם -

כי הָיָה רַק הָרוֹם חֲגִיגֵי וְכַחֵל,
כי פָּרַק אֱלֹהִים מִשְׁכָּמוֹ אֶת הָעֵל,
זאת זָכְרוּ וְהִבִּינּוּ הַכֹּל.
אֲבָל לָמָּה בָּכְתָה הַיְלִדָה הַקְּטָנָה,
הַיְלִדָה בְּשִׁמְלָה לְבָנָה
לְבָדָה עַל הַחֹלִי?

OBALA

Obzirom da su putovi koji su zalazili bili crveni,
a pješčani brežuljci klizili prema moru,
krila galebova pocrvenila su od svjetla zalaza
i sve je to bilo
ovdje

blizu

u svijetu.

Obzirom da je samo nebo bilo svečano i plavo
Bog je skinuo teret sa svojeg ramena.
Toga su se sjećali i sve shvatili.
Ali zašto je mala djevojčica plakala,
djevojčica u bijeloj haljini
sama na pijesku?

שיבולת ירוקת העין: פתיחה

לְעוֹלָם לֹא נִשְׁכַּח, כִּי רָגַלְנוּ דְרָכָה בְּשִׁבְלִים,
לְעוֹלָם לֹא נִשְׁכַּח, כִּי עֵינֵינוּ טָבְלָה בְּשָׁמַיִם,
כִּי צָמְחָה בְּמִרְחַב הַקָּמָה, בֵּין אֲלֵפֵי שִׁבְלִים,
שִׁבְלֵת אַחַת דָּקָה יִרְקַת־הָעֵין.

כִּי נִחְיִבְנוּ רָחַב וְהִלְכְנוּ הַלֹּךְ וּמַעוֹד,
כִּי אָהַבְנוּ לְצַחוּק וְקוֹיְנוּ לְגוֹרֵעַ -
אִם לִבְנוּ אֵינָנו עוֹנָה לְשִׁמְחָה הַגְּבוּהָ עַד מְאֹד,
הוּא עוֹנָה לְכֹאֵב הַגְּבוּהָ.

ZELENOOKA ZOB

Nećemo nikada zaboraviti kako su naše noge gazile
po stazama, nećemo nikada zaboraviti kako su se oči utapale u nebu
kada je među žitom, među tisućama zobi nikhula jedna zelenooka zob.

Naš put bio je širok, hodali smo i posrnuli.
Voljeli smo se smijati i nadali se umiranju.
Ako se naše srce ne odaziva na tako veliko veselje
ono se odaziva na veliku bol.

סליחות

א

בַּאת אֵלַי אֶת עֵינַי לְפָקוּחַ,
וּגּוֹפֶךָ לִי מִבֶּטֶט וְחִלּוֹן וְרֹאֵי,
בַּאת כְּלִילָה הִבָּא אֶל הָאֵחַ
לְהִרְאוֹת לוֹ בַּחֲשֶׁךְ אֶת כָּל הַדְּבָרִים.

וְלַמִּדְתִּי: שֵׁם לְכָל רִיס וְצַפְרֵן
וְלְכָל שְׁעָרָה בְּבֶשֶׂר הַחֲשׂוּף,
וְרִיחַ יְלָדוֹת - רִיחַ דְּבִק וְאֲרֹן
הוּא נִיחּוֹחַ לִילּוֹ שֶׁל הַגּוֹף.

אִם הָיוּ עֲנוּיִים - הֵם הִפְלִיגוּ אֵלֶיךָ.
מִפְרָשֵׁי הַלְבָן אֶל הָאֶפֶל שֶׁלֶךָ.
תִּגְנִי לְלֶכֶת, תִּגְנִי לְלֶכֶת
לְכַרְוֵעַ עַל חוּף הַסְּלִיחָה.

ב

הַחֲדָשׁ נָחַשׁ עַל טְרַפֵּי הַבְּכָנָג,
תִּלְשׁ אֶת יָמַי וְזָרְקֵם אֶל הַתְּהוֹם:
זֶהר וְעִנְשׁ, צַעַר וְעִנְג,
דָּרָךְ - פְּתִירוֹן הַחֲלוּם.

OPROSTI

Došao si k meni da mi otvoriš oči,
a tvoje tijelo bijaše mi pogled, prozor
i ogledalo.

Došao si kao noć koja dolazi sovi da
joj u mraku pokaže sve stvari.

I naučila sam: naziv za svaku obrvu
i nokat, svaku vlas na golotinji.

I miris djetinjstva, miris ljepila i bora
to je noćni miris tijela.

Ako su bila mučenja, otplovila su k tebi,
moje bijelo jedro prema tvojoj tami.
Dopusti mi da odem, daj mi da odem
i kleknem na obali oprosta.

Mjesec je pogodio grane Babonga
iščupao je moje dane i bacio u ponor.
Sjaj i kazna, tuga i zadovoljstvo
put rješavanja i odgonetavanja sna.

אז גנחתי, קשרתי שדוכי נעליך,
לזיחיה דמומה עד ספי הנמוך.
ובדרך אליה, בכל משעוליה
לבלב יגוני כחיוך.

ואדע כל גררי הפגיזה שנדרת,
ואגרתי לה את שלות הימים.
והרפנתי ראשי הנכנע כשחזרת,
חזרת קרוב ותמים.

Onda sam stenjala, zavezala uzice tvojih cipela
otpratila te u tišini do mojeg niskog praga,
a na putu prema njemu, na svim stazama,
moja je tuga cvjetala kao osmijeh.

Ja znam sve tvoje zakletve da me nećeš
prevariti i sačuvala sam ti spokoj dana.
Pokorno sam pognula glavu kada si se vratio.
Vratio si se blizak i nevin.

עירי הגשומה: טיול

אָנוּ בְּרַחוּב. וְהַגֶּשֶׁם חֵם.
הַטּוֹ הַגְּנִים רְאִישֵׁיהֶם לְמֵטֶר.
נִגַּע בְּפָנַי מִבֶּטֶד הַחֶכֶם
כִּי־ד הַפֶּנֶד בְּמִיתֶר.

בְּקֶרֶן־זוֹיִת הַמְּלָה חֲגִיגִית,
בְּחִלּוֹן־רְאֵוּה - כְּרִיכוֹת.
נַעֲמוּד, נִסְתַּכֵּל. מִשְׁתַּקְפִּים בְּזוּגוּגִית
פְּנִינוּ - פְּנֵי אָח וְאַחוֹת.

הַבֶּקֶר אַתָּה, בְּאַמֶּת, דּוּמָה לִי,
רַק פֶּכֶת יוֹתֵר וּבְהִיר.
בְּזוּגוּגִית - כְּרִשׁוּם - כֹּה שְׁקוּף וּפְלִי -
אַתָּה, וְאֵילָן, וְעִיר.

וְאָנוּ בְּרַחוּב. וְהַגֶּשֶׁם זְרוּחַ.
וְעוֹלָם מִמְּשַׁל מְשָׁלִים.
צִוְאוֹנוֹךְ הַמְּזָרֵם וּפְנִיךְ בְּרוּחַ
הוֹלְמִים אֶת הַבֶּקֶר שְׁלִי.

MOJ KIŠNI GRAD: IZLET

Na ulici smo i kiša je topla,
vrtovi su nakrivili svoje glave prema kiši.
Tvoj pametan pogled dodirnuo je moje lice
kao što violinista dodiruje strunu.

U jednom kutu je svečani metež.
U izlogu — uvezi.
Stajat ćemo, gledati, odražavajući se u staklu.
Naša lica — lica brata i sestre.

Jutros si mi uistinu nalik,
samo pametniji i bistriji.
Na staklu — poput zapisa — tako proziran i čudesan
Ti, stablo i grad.

I mi na ulici, razigrana kiša,
a svijet priča bajke.
Tvoj je ovratnik podignut, lice ti je na vjetru
i odgovara mojem jutru.

משירי הסייח הארום: הולדת הסייח

חצר רחבה וגדר מוהקה.
אביב ילדותי ופקח של ליטא.
עמדנו כלנו ליד הארוה -
הסוסה הגדולה המליטה.

אולייה שלהה מבטה הנדהם,
נגעה בעורו. אף אנתנו נגענו.
כל כך קטן וכה ארמדם
הסייח החדש שלנו!

וקולות ילדים. והבקור הלח.
וחצר רחבה כמרחב עולמנו.
והסייח גדל. והסייח הלך.
אדם כדם היה הסייח.
והלך ואיננו.

ROĐENJE ŽDRIJEBETA

Široko dvorište i pozlaćena ograda.
Djetinjasto i mudro litvansko proljeće.
Stajali smo svi pored štale, velika se
kobila oždrijebila.

Olja je uputila svoj začuđeni pogled.
I dodirnula njegovu kožu. I mi smo je dodirnuli.
Tako je maleno i tako crvenkasto naše
novo ždrijebe!

I dječji glasovi. I vlažno jutro.
I prostrano dvorište kao prostranost našeg svijeta.
I ždrijebe je poraslo. I ždrijebe je otišlo.
Crveno kao krv bijaše to ždrijebe. Otišlo
je i nema ga.

אחרונים בשדה

על סביבותיו חנור הרוח וירגע.
גולשים הדמדומים עלי ספית.
צעדינו יחפים ושקטים
כי אנו
אחרונים בשדה.

ראינו את השמש כי באה,
חרקו בריחים בשערי רקיע,
עירם, חפשי, שכב השדה.
כגדי-עזים אשר נשכת מעדר
הלכה המענית מערבה.

הנה נוחות הקציר גאה מאד.
הטל עמק
צעדינו נזירים.
כי אנו -
אחרונים בשדה.

POSLEDNJI NA POLJU

Vjetar se okrenuo i smirio.
Sumrak se spušta na vlati žita.
Naši su koraci bos i tihi,
jer smo mi
posljednji na polju.

Vidjeli smo kako sunce dolazi.
Zasuni su zaškripili na nebeskim vratima.
Polje je ležalo golo, slobodno. Poput
kozlića koje je stado zaboravilo. Brazda
je otišla na zapad.

Miris žetve je ojačao.
Rosa je duboka.
Naši su koraci osamljeni.
Jer smo posljednji na polju.

★

כְּבֹד עַל עַפְעַפֵּינוּ הָעוֹלָם.
רָאשֵׁינוּ שָׁח. בְּכִינוּ נֶאֱלָם.
נֶחַתְם הָאוֹר בַּפְּאֲתֵי הַיָּם.
הִזְמַר תָּם.

הוֹלְכִים עֲבִים. צוֹעֲרֵת הַשִּׁירָת
בְּדִימִיָּה זֹרְחַת וּמְקַמֶּרֶת.

נִהְיָה שְׁלוֹיִם. נִהְיָה שְׁלוֹיִם מְאֹד.
הַיּוֹם פְּנָה. עֵינֵינוּ עֲצוּמוֹת.

*

Težina svijeta je na našim kopcima.
Glava nam je pognuta, plač je utihnuo.
Svjetlo se zapečatilo na morskoj obali.
Pjesma je zamirala.

Prolaze oblaci. Karavana korača
u blistavoj i nadsvođenoj tišini.

Pod tim baldahinom bit ćemo spokojni.
Bit ćemo veoma smireni.
Dan je pri kraju.
Oči su nam sklopljene.

נחל שלי

[סלבי]

הִיָּה נַעֲרֵי דְגוּל מֶרְכָּבָה,
זְרִיז, אֲדַמּוּנִי, גְּבוּה,
נִשְׁבַּע נַעֲרֵי לִי שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה,
אָמַר: כְּאֵיב אָבוֹאָה.

אָמַר: אֲשׁוּבָה עִם עֲגוּרִים,
אָמַר: נִצָּא לְלֶקֶט גִּרְגָרִים,
פְּטַל אֲדָם עַל שִׁיחַ -
טָנָא מְלֵא הַבְּטִיחַ.

הוּי, עֲגוּרֵי אֲרֻכֵי־הַצְּוָאר,
חָלַף הָאֵיב, הַקִּיץ עָבַר,
צֵל מְעוֹפֶכֶם בְּמֵים -
נַחַל שְׁלִי, טְהוּר־עֵינַיִם!

אֲצֵא עִם הַשְּׁחַר, אֲשַׁב עַל הַחוּף,
קִנְי־סוּף לְפָנַי יִשְׁתַּחֲוּ,
אֵת זְהַב־תְּלִמְלִי בַנַּחַל אֶהָ,
אֲרֹאֶה אֵת פְּנֵי בַנַּחַל.

MOJ POTOK

Moj mladić bijaše jako cijenjen,
okretan, crvenokos, visok.
Zakleo mi se je sedamdeset i sedam puta
i rekao: »Doći ću na proljeće«.

Reče: vratit ću se sa ždralovima.
Reče: ići ćemo brati bobice, crvene
maline s grma, obećao je punu košaru.

Oj, dugovrati ždralovi, proljeće je prošlo,
i ljeto je prošlo.

Sjena vašeg leta u vodi, potok mojih
bistrih očiju.

Krenut ću u zoru, sjesti na obalu.
Trstike će mi se klanjati, ugrabit
ću u potoku zlato mojih kovrča,
u potoku ću ugledati svoje lice.

כִּפְרַח לָבֵן מִצְחֵי יְצוּף,
רְאוּ הַנְּרֻזֵנוּ עֲגוּרִים בְּמַעוֹף
"פֶּרַח שְׁלִי, חִבְּצֵלֶת,
אִין לָךְ תִּקְנֵה־תוֹחֵלֶת!"

הוּי, עֲגוּרִי, אֲרֵכִי־הַצּוֹאֵר,
גּוֹרֵל נְעוּרֵי יְדוּכְבּ הַנְּהָר,
יִשְׂאוּ גוֹיְתוֹ הַמַּיִם -
נַחַל שְׁלִי, טְהוּרֵ־עֵינַיִם!

Moje će čelo plutati poput bijelog cvijeta.
Ždralovi su u letu vidjeli kako je blijedo
»cvijetu moj, ljiljane, nemaš očekivanu nadu«.

Oj, moji dugovrati ždralovi, rijeka će odlučiti
o sudbini mojeg mladića.
Voda će nositi njegovo tijelo.
Potok moj bistrih očiju.

סיום

הִלַּכְתִּי מִשֶּׁם וְלֹא שָׁבַתִּי,
אֵף לֹא רָצִיתִי לְשׁוּב.
עָבְרִי אֲשֶׁר לֹא אֶהְבֵּתִי
שׁוּב נִהְיֶה עָבְרִי הָאֱהוּיב,
בְּעוֹלָם אֲשֶׁר עֲזַבְתִּי,
בְּשִׁלְגִים, בְּקִמְלֵה, בְּלִבְלוּב.

בְּדַמְעַת זְכוּרֹנוֹת זֹרַחַת
הַמּוֹלֶדֶת הָאֶפְרָה -
שִׁמְמוֹן הָעִיר הַנִּדְחָת,
שְׁבֻתוֹת שֶׁל מְרָה שְׁחֹרָה,
כֹּל אֲשֶׁר הִקְיֵפְנִי כִּפְחָד
בְּלִילוֹת בְּהִיוֹתִי נַעֲרָה.
בְּדַמְעַת זְכוּרֹנוֹת זֹרַחַת
אֲבֹדָה שְׁאִין לָהּ תְּמוּרָה.

הִלַּכְתִּי לְאֶרֶץ אַחֲרָת,
הַדּוּחֹת מְחוּ עֵקְבוֹתִי,
הַיּוֹם כְּבוֹשָׁה מְסֻתֶרֶת
אֵיחָל לְתַחִית מְתִי.
הִלַּכְתִּי גָּאָה וְכוֹפֶרֶת
וּמִי יִשְׁמַע תְּפִלוֹתִי?

ZAVRŠETAK

Otišla sam od tamo i nisam se vratila.
Nisam se ni željela vratiti.
Moja nevoljena prošlost
postala je ponovno moja voljena prošlost
u svijetu kojeg sam napustila,
u snjegovima u uvenuću i cvatu.

U suznim sjećanjima sja moja
siva domovina.
Pustoš napuštenog grada,
šabati gorki kao žuč,
sve što me je okruživalo kao strah u noćima
kada sam bila djevojka.
U suznim sjećanjima
sja gubitak koji se ne može nadoknaditi.

Otišla sam u drugu zemlju,
vjetrovi su izbrisali moje tragove.
Danas sa skrivenim stidom
poželjet ću da mrtvi ožive.
Otišla sam ponosna i nevjernica.
Tko će čuti moje molitve?

סיום | שיר נוסף

דְּמִיתִי, שֶׁהַזְּמַן עָמַד מְלֻכָּת,
שֶׁעוֹד עוֹמְדִים כְּאִזּוֹ בְּלִבְלוֹכֶם
עֲצֵי תְּפוּחַ, אוֹ גְּנֵי שְׁלֶכֶת
פוֹרְשִׁים כְּאִזּוֹ אֶת שְׁטִיחַ זְהָבְכֶם.

כְּמוֹ לֹא נִחְרַב עָלֵינוּ עוֹלָמְנוּ,
כְּמוֹ לֹא נָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נָדַע,
כְּמוֹ עוֹד עוֹמֵד בֵּיתֵנוּ וּמְקוֹמְנוּ
שֶׁלְּחֹז לִבְנֵי עֶרְוֶה לְסֵעוּדָה.

הַכֹּל, הַכֹּל, אֲשֶׁר אָהֲבָנוּ פָּעַם
חוֹלְפֵי בְּתוֹךְ עֵינֵינוּ הַלְּחוֹת.
אֵל תִּסְתַּכַּל בִּי כִּי, כִּי אֵין שׁוֹם טַעַם
לְזִכּוֹר, מֵהַ שְׁקוּרָאִים, הַנִּשְׁכָּחוֹת.

הַנִּשְׁכָּחוֹת שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁכּוֹחַ,
הָאֲבֵרוֹת שְׂאֵין מֵהֵן מַפְלֵט -

JOŠ JEDAN ZAVRŠETAK

Zamislila sam da je vrijeme stalo.
Da stabla jabuka još cvjetaju kao
nekada ili da se jesenski vrtovi prostiru
kao ranije zlatni sag.

Kao da se naš svijet nije urušio.
I nećemo znati sve što je za znati.
Kao da naša kuća i mjesto još postoje.
A bijeli stol je postavljen za blagovanje.

Sve, sve ono što smo nekada voljeli
odražava se u tvojim vlažnim očima.
Nemoj me tako gledati, jer nema
nikakvog smisla pamtiti ono što
nazivamo zaboravljeno.

Ono zaboravljeno, koje se ne može
zaboraviti.
Gubici koji ne možeš izbjeći.

משירי הנחל

"מקהלת קולות קטנים"
(פול ורלן)

הנחל שר לאבן

את האבן נשקתי בצנת חלומה,
כי אני המזמור והיא הדממה,
כי היא החידה ואני החר,
כי שגיניו קרצנו מנצח אחר.

את האבן נשקתי, את בשרה הבורד.
היא שבועת אמונים ואני הבוגד,
אני החולף והיא הקים,
היא סודות הבריאה, ואני - גלויים.

וארע כי נגעתי בלב נאלם:
אני המשורר והיא - העולם.

הירח שר לנחל

אני היחוד במרום,
אני הרבוי במצולה.
תשקיף מן הנחל אלי
דמותי, דמותי הכפולה.

PJESME O POTOCIMA

»Zbor malih glasova«
(Paul Verlaine)

Potok pjeva kamenu.

Poljubio sam kamen u njegovom
hladnom snu, jer ja sam pjesma,
on tišina. Jer on je zagonetka,
A ja onaj koji pogađa.
Oboje smo stvoreni iz jedne vječnosti.

Poljubio sam kamen, njegovo
osamljeno tkivo. On je zakletva
vjernosti, a ja sam izdajnik.
Ja sam prolazan, a on postojan.
On čuva tajne stvaranja, a ja ih razotkrivam.

I znat ću da sam dodirnuo utihnulo srce:
Ja pjesnik, a on-svijet.

Mjesec pjeva potoku,

ja sam jedini na nebu,
ja sam množina u bezdanu.
U potoku će se odraziti moj lik,
moj dvostruki lik.

אני האמת במרום,
אני הבריה במצולה,
תשקיף מן הנחל אלי
דמותי בכזב גורלה.

למעלה - עוטה דומיות,
הומה, מזמר במצולה.
אני במרום - האל,
בנחל אני התפלה.

הילדה שרה לנחל
לאן ישא הזרם את פני הקטנים?
למה הוא קורע את עיני?
ביתי הרחק בחרשת ארנים,
עצובה אושת ארני.

פתני הנחל בזמר-גיל,
רנן וקרא בשמי,
הלכתי אליו אחרי הצליל,
נטשתי את בית אמי.

Ja sam istina na nebu,
a privid u bezdanu, u
potoku će se odraziti
moj lik u laži sudbine.

Gore obavijen tišinama,
dolje u bezdanu pjevuši.
Ja sam na nebu Bog, a
u potoku sam molitva.

Djevojčica pjeva potoku

kamo će struja nositi moje
malo lice?
Zašto ona lomi moje oči?
Moja je kuća daleko u borovoj
šumici.
Tužan je žamor mojih borova.

Potok me namamio veselom pjesmom,
Pjevao je i prozvao moje ime,
otišla sam k njemu vođena zvukom,
napustila sam majčinu kuću.

וְאֵנִי יִחִידָהּ לָהּ, רִכְבָּה בְּשָׁנִים,
וְנָחַל אֶכְזֹר לְפָנַי -
לֵאן הוּא נוֹשֵׂא אֶת פְּנֵי הַקְּטָנִים?
לְמָה הוּא קוֹרֵעַ אֶת עֵינָי?

Bila sam joj jedina mlađe dobi,
a okrutan potok preda mnom.
Kamo on nosi moje malo lice?
Zašto mi lomi oči?

שירים קטנים: לילה

טנא מלא כוכבים,
ריח דשאים דוכבים,
עמק,
עמק בטל,
פועם לבכי.

הגה פעמיו קרבים.
הרעידו רבוא רביבים.
עמק,
עמק בטל
פועם לבכי.

NOĆ

Košara puna zvijezda,
mirisi travnjaka šapuću,
duboko,
duboko u rosi
srce moje kuca.

Evo bliže se tvoji otkucaji,
zatresli su kapljice.
Duboko.
Duboko u rosi
moje srce kuca.

על הפריחה

לאברהם בן-יצחק

פְּרִיחַת הַקִּיּוֹן אֲשֶׁר הִיטָה בְּזֵלִיל
שָׁנֵי כְּבֹד וְחֵם בְּשָׁחוּר עָלַי קְטִיפָה.
שְׂדֵרָה נִשְׁעֶנֶת אֶל גֶּדֶר שֶׁל תֵּיל.

הִצֵּאן אֲשֶׁר רָגְעוּ לְעִיפָה
חֹזְרוֹת אֶל הַדִּירִים. הַתְּכַלֵּת הַרוֹגֶשֶׁת
הַצְּנִיחָה עַב צְחוּרָה מֵעַל כְּתֵפָה.

כָּל זֶה יֵאבֵד אִי-אֶז כְּאוֹר נִשְׁבֵּר בְּאֶשֶׁר,
כָּל זֶה יִקּוּם לְעַד בְּרִיחַ בַּר וְדָמִי.
וּבְשָׂקִיעָה אָדָם וְרַח הַדִּישָׂא

כָּאלוֹ הוּא צִמַח מִשְׁקָט שֶׁל דָּמִי.

O CVATU

Avrahamu Ben-Jichaku

Cvat ricinusa koji je nastao tokom jedne noći.
Jarka i vruća crvena u crnini baršunastog lišća.
Aleja naslonjena na ogradu od bodljikave žice.

Umorne ovce i koze vraćaju se u svoje nastambe.
Uzbudljivo azurno plavetnilo spustilo je bijeli oblak
na njezino rame.

Sve to, izgubit će se kad-tad,
poput svjetla razlomljenog u slapu.
Sve to živjet će vječno u divljem poljskom
mirisu i u mojoj krvi.

U zalazu je travnjak crven i mekan
kao da je narastao iz tišine moje krvi.

על הפריחה [שיר נוסף]

איך את לבנו הגוסס נביאה
אל יום חדש בהעלות האור?
כאז תוסס היוז בגביע,

כאז רקיע את קשתו יחגור,
כאז הבקר מפזז בשחת
ולחיי־שקיעות נצמד ללחי היאור.

ורק אנחנו, הלומי הפחד,
גזולי־חלום, עדי התבערה,
נשא את אדמתנו הפורחת

בגור אבלות אלי קבורה.

I JOŠ O CVATU

Kako će naše umiruće srce preživjeti
do svitanja?

Vino se u peharu pjenu kao nekada.

Kao nekada, nebo će odjenuti svoju dugu,
kao nekada, jutro će svoje sunčeve zrake
uputiti na stogove sijena, a lice zalaza
priljubljuje se uz obraz Nila.

Samo ćemo mi, obuzeti strahom,
bez snova, svjedoci požara, nositi
svoju procvalu zemlju
poput vijenca

ožalošćenih, na pokop.

העץ

אֲנַחְנוּ אַחֲרוֹנִים בְּטָרֵם אוֹר.
בְּאֲשֶׁר יִפְגַּע כּוֹכֵב בְּמִרוֹם הַרְטֻט,
בְּאֲשֶׁר זְרִיחַת הַגְּבוּל בְּשַׁחֲזוֹר נַחֲרֻטָּת
נִפְל, כִּי הַשִּׁינָנוּ הַמְּגוֹר.

לְבַלְתִּי דַעַת, לְבַלְתִּי עֲבוֹר
מִפִּי הַתְּהוֹם עַל חוֹף יִתְגַעְגַע
דְּמִנּוּ הַקְּנֵא וְהִיגַע
אֲשֶׁר מֵעַל בְּנִדְר וּבְדוֹר.

מֵעַל עֵינֵינוּ כְּקִלְפָּה יִצְנַח
עוֹלָם יָקָר, עוֹלָם אֱהוּב כָּל-כֶּה,
וּבְהַמְשָׁכָה אֵלָיו תִּגּוּעַ יִדְנוּ.

וְהַאֵילָן מוֹל זָרֵם מְעַרְפֵּל,
אֲשֶׁר עֲנָפוּ הַשָּׁח נִגַע בְּגֵל,
יִרְאֶה אֶת אוֹר הַשַּׁחַר בְּלַעְרֵינוּ.

STABLO

Posljednji smo prije svjetla
kada zvijezda najjače zadrhti,
kada se granica izlaska sunca ureže
u crno, srušit ćemo se, jer će nas
obuzeti strah.

Naša ljubomorna i umorna krv,
koja je izdala obećanje i naraštaj
čeznuti će, ne znajući i ne prolazeći,
od ruba do ponora obale.

Iznad naših očiju, poput ljuske
će se spustiti dragi svijet, tako
voljeni svijet, a privučena njemu
naša će ruka umrijeti.

Stablo ispred mutnog potoka čija
je nagnuta grana dodirnula val
vidjeti će svjetlo zore bez nas.

סונטת אהב"ה

צפור אַחת קראָה קראָה קראָה נוֹאֶשֶׁת
בַּמְרַחֲקִים כְּבָרֵי הַדּוּמִיָּה,
וְשׁוֹב הִיָּתָה אֲזַנְנוּ רוֹוִיָּה
מִזְכְּרוֹנוֹת הַלַּיְלָה וְהַגֶּשֶׁם.

וְשׁוֹב, חוֹזְרִים אֶל כָּל אֲשֶׁר הָיָה,
בְּקִשְׁנוּ לְהֵאִיט אֶת צַעֲדֵינוּ,
דִּיחּוֹת תְּמוּלִים בְּקַפּוּלֵי בְּגָדֵינוּ
וּמֹל עֵינֵינוּ פָּחַד הַנְּשִׂיָּה.

עֲמַדְנוּ מֹל הַחֹרֶשׁ הָאֲבִיּוֹן
אֲשֶׁר מְרַבֵּיחַ עֲצִיּוֹ שְׂכַר הַסַּעַר
וְאוֹר צְלוּל הָיָה לוֹ אֶפְרַיִם,

וְרוּחַ סִתּוֹ בּוֹ מְשׁוּטָט כְּנַעַר
הַשָּׁב כְּכַדִּידוֹתוֹ מְרֵאִיּוֹן.

LJUBAVNA SONATA

Jedna je ptica očajno dozivala
u daljine pune samoće
i sjećanja
na noći i kiše.

I opet se vraćamo onome što je bilo,
molili smo da usporimo naše korake,
mirisi tulipana u naborima naše odjeće,
a pred našim očima strah je zaborava.

Stajali smo ispred opustošenog šumarka
čiju je većinu stabala poharala oluja,
a čisto svjetlo bilo im je pokrov.

Jesenji vjetar luta u njemu poput dječaka
koji se sam vraća s intervjua.

שיר אהבה מספר עתיק

הלא ידענו להקיץ בִּיחַד
ולא הפריד בינינו החלום,
פקחנו את עינינו אל היום
צמודי-גופות בלי משטמה ופחד.

הלילה לא כרה בינינו תהום,
גשרנו גשר בין היום ואמש,
ולא ביש אותנו אור השמש
ואחדותנו טהרה ותם.

איכה ארע, אפוא, כי יום אחד
השכמנו נכלמים, זרים מדעת
גזרו של ריז. השפילתי המבט

ובידי עורה מטלת יד
שברברים שכירים השפילה געת -
והיא כברה ונכריה לעד.

LJUBAVNA PJESMA IZ STARE KNJIGE

Znali smo se buditi zajedno,
san nas nije rastavio,
otvorili smo oči kada je zadanilo,
pripijenih tijela bez mržnje i straha.

Noć nije stvorila jaz između nas,
mostom smo premostili između
danas i sinoć.

I sunčevo svjetlo nije nas
posramilo. Naše je sjedinjenje
čisto i nevino.

Kako se dogodilo da smo jednoga
dana ustali posramljeni, otuđeni,
ne spoznajući presudu. Spustila sam pogled.

A u mojoj ruci još je uvijek položena
ruka koja je dodirivala krhkost, a
sada je teška i strana za vječnost.

משידי הבן האובד

א. בִּרְדָּךְ

וּבִרְדָּךְ אָמְרָה לוֹ הָאֲבֹן:

פְּעָמַיִךְ כְּבָרוּ כֹּל כֶּן.

הָאֵתָה - אָמְרָה לוֹ הָאֲבֹן -

תִּחְזֹר לְבֵיתְךָ הַנְּשָׁכָח?

וּבִרְדָּךְ אָמַר לוֹ הַשִּׁיחַ:

קוֹמְתֶךָ שָׁחָה מְאֹד,

אֵיךְ תִּגִּיעַ - אָמַר לוֹ הַשִּׁיחַ -

אֵיךְ תִּגִּיעַ הַלֹּךְ וּמַעוֹר?

וְעָמְדוּ צִיּוּנֵי הַדֶּרֶךְ

לֹא הִפִּירוּ בְּאִישׁ הַדֶּרֶךְ,

וְהָיוּ צִיּוּנֵי הַדֶּרֶךְ

מִזְדַּקְרִים וְדוֹקְרִים כְּדֶרֶךְ.

וּבִרְדָּךְ קָרָאָה לוֹ הָעֵיז:

שׁוּפְתֶיךָ יִכְשׁוּ בְּצִמָּא!

וַיִּכְרַע וַיִּשֶׁת מִן הַמַּיִם

וְדַמְעָה נִגְעָה בְּדַמְעָה.

IZ PJESAMA O IZGUBLJENOM SINU

Na putu

Na putu kamen mu reče:
Tvoji su otkucaji tako otežani.
A ti-reče mu kamen - hoćeš li
se vratiti svojem zaboravljenom
domu?

I na putu reče mu grm:
tvoje se tijelo jako pogrbilo.
Kako ćeš stići, upita grm.
Kako ćeš stići hodajući i
posrćući?

Oznake puta su stajale i nisu
prepoznale stranca. Oznake
puta bi se uspravile i probudile
kao bodlje.

I na putu ga zove oko:
tvoje su usne suhe i žedne!
Kleknuo je i pio vodu, a suza
je dodirnula suzu.

ב. בבית

אמרה האחות: "אני שכחתי".
"אינני זוכר". - אמר האת.
אמרה הכלה: "אני סלחתי".
אמר האב: "אנכי לא אסלח".
והאם עמדה בחלון ושתקה:
הוי, איזו דרך ארקה!

אמרה האחות: "הסופה מיללת".
"הרוח נושבת". - אמר האת.
אמרה הכלה: "נעולה הדלת".
אמר האב: "אנכי לא אפתח".
והאם עמדה ודבר לא אמרה:
רבון העולם, איזו רוח קרה!

אמרה האחות: "חמשה אנחנו".
"גשב ונסער". - אמר האת.
אמרה הכלה: "השלחן ערבנו".
אמר האב: "כי יאה לנו כר".
והאם דומם הסכין נטלה,
לחמש פרוסות פרסה החלה.

Kod kuće

Sestra reče: zaboravila sam.

Ne sjećam se: reče brat.

Mladenka reče: oprostila sam.

Otac reče: Ja neću oprostiti.

A majka je stajala kod prozora
i šutjela. Oj, kako je put dug.

Sestra reče: oluja zavija.

Brat reče: vjetar puše.

Mladenka reče: vrata su zaključana.

Otac reče: ja neću otvoriti.

A majka je stajala i nije rekla:

Stvoritelju svijeta, kako je hladan vjetar!

Sestra reče: petero nas je.

Brat reče: sjednimo i zalogajimo.

Mladenka reče: prostrli smo stol.

Otac reče: jer se tako priliči.

A majka je šuteći uzela nož i
narezala halu¹ na pet dijelova.

¹ hala — šabatnji kruh

אֶכְלֶה הָאָחוֹת אֶת פֶּתַח כְּנִיַת,
בֵּינָן טָבֵל אֶת פֶּתוֹ הָאֵח,
שִׁבְחָה הַכֶּלֶה אֶת עֶקְרַת־הַבַּיִת,
אֶכֶּל הָאֵב וְגֵאָנַח.
אִי קָמָה הָאֵם, הַכֵּלִים אֶסְפֶּה
וּתְפַתַּח אֶת הַדְּלֵת לְסוּפָה.

ג. בְּחִשּׁוֹבְתוֹ

לֹא זָכָאִי, אֶף לֹא נְקִי־כַפַּיִם,
וְהַלֵּב לֹא חֹזֵר בְּתִשּׁוּבָה -
וַיִּכְרַע עַל הַסֶּף אַפַּיִם,
וַיִּשְׁכַּב וְלָקוּם לֹא אָבָה.

”שִׁבְעָתַיִם מְעַלְתִּי מִמַּעַל,
שִׁבְעָתַיִם חִלְלֵתִי הַשָּׁמַיִם,
וְעַדִּים הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל,
כִּי תִמְדַּר הָיִיתִי אֲשֶׁם.

וְעַדִּים הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל
שִׁדְבַק בְּבִשְׂרֵי הַחֲטָא,
כִּי אֲשׁוּב וְאִמְעַל מִמַּעַל,
כִּי עוֹדֵנִי הַבֵּן הָאוֹכֵר.”

Sestra je pojela svoj dio kao da
je maslina.
Svoj dio brat je umočio u vino.
Mladenka je pohvalila domaćicu.
Otac je jeo i uzdahnuo. Majka je
potom ustala, pokupila suđe i
otvorila vrata oluji.

U svom pokajanju

Nije zavrijedio, a nije ni nedužan.
Srce se nije pokajalo.
Kleknuo je na prag, legao
je na pod i nije se želio podići.

»Sedmerostruko sam sagriješio.
Sedmerostruko sam hulio Boga,
a nebo odozgo je svjedok da sam
uvijek bio kriv.

I nebo je Gore svjedok da se je
grijeħ uvukao u moje tijelo i
ponovno ću sagriješiti, jer ja sam
još uvijek izgubljeni sin.«

הָאָחוֹת בַּפֶּתַח הַדְּלֵת
רֵאשׁ הַשְּׁפִילָה, מִחֲתָה דְמָעָה,
הַכֶּלֶה בַּפֶּתַח הַדְּלֵת
אֶת יְדֵיהָ פְּכָרָה בְּדַמָּה.

וְהָאִחַ בְּבֵית פְּנִימָה
לֹא יֵצֵא לְקִרְאוֹתוֹ, לֹא קָרַב,
וַיִּבֶט מִן הַבַּיִת פְּנִימָה
אֶל אָחִיו הַשׁוֹכֵב עַל הַסֶּף.

רַק הָאִם נִשְׂאָה אֶת פְּנִיָּהּ
וּפְנִיָּהּ הָיָו קוֹרְנִים:
"הַיְנַגְּהֶךָ אִם צְדִיק אוֹ פֹשֵׁעַ,
וּבְלִבְךָ שְׁחֹזְרֵת, בְּנִי.

לְעוֹלָם לֹא יִסְלַח אָבִיךָ,
לֹא סְלִיחוֹת הוּא אָנֹכִי בְּלִבִּי.
קוֹמָחָ, בְּנִי, וְקַבֵּל מֵאֲבִיךָ
אֶת בְּרַכְּתָּ חֲרוֹנוֹ הָאוֹהֵב."

Sestra stoji na vratima, spustila
je glavu, obrisala suzu, mladenka
stoji na vratima, svoje je ruke
trljala u tišini.

A brat je unutra u kući.
Nije izašao njemu u susret,
niti mu se približio, promatra samo
iz kuće svojeg brata kako leži
na pragu.

Samo ga je majka gledala.
I lice joj je zasjalo: svejedno
bio pravednik ili zločinac, samo
da si se vratio sine.

Otac ti nikada neće oprostiti.
On u svojem srcu nije sakupio oprost.
Ustani sine i primi od svojeg oca
blagoslov njegove gnjevne ljubavi.

★

הַאֲמַנְם עוֹד יָבֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָחָה וּבַחֲסֵד,
וְתִלְכִי בַשְּׂדֵה, וְתִלְכִי בּוֹ כַהֲלֹךְ הַתָּם,
וּמִחֲשׂוֹף כַּף־דְּגֵלָה יִלְטֵף בְּעֲלֵי הָאֶסְפָּסֶת,
אוֹ שְׁלֵפֵי־שִׁבְלִים יִדְקְרוּךְ וְתִמְתֵּק דְקִירְתָם.

אוֹ מָטָר יִשְׁיַגְךָ בְּעֵדַת טְפוֹתָיו הַרוֹפֶקֶת
עַל כַּתְפֶיךָ, חֹזֶק, צְוֹאֲרָה, וְרֹאשְׁךָ רֵעֵנִי.
וְתִלְכִי בַשְּׂדֵה הַרְטֹב וְיִרְחֹב כַּף הַשֶּׁקֶט
כְּאוֹר בְּשׂוּלֵי הָעֵנָן.

וּנְשַׁמַּת אֶת רִיחוֹ שֶׁל הַתְּלָם נֶשֶׁם וְרִגְעַ.
וְרֹאֵת אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּרֵאֵי־הַשְּׁלוּלִית הַזֹּהָב,
וּפְשׁוּטִים הַדְּבָרִים וְהַיִּים, וּמִתָּר כֶּם לְנִגְעַ,
וּמִתָּר, וּמִתָּר לְאַהֲבַ.

אֶת תִּלְכִי בַשְּׂדֵה. לְבֹרֵךְ. לֹא נִצְרַכְתְּ בְּלֵהֵט
הַשְּׂרָפוֹת, בְּדַרְכִים שֶׁסָּמְרוּ מְאִימָה וּמְדָם.
וּבִי־שְׂרֵי־לֵב שׁוֹב תְּהִי עֲנוּהָ וּנְכַנְעֵת
כְּאִתֵּר הַרְשָׁאִים, כְּאִתֵּר הָאָדָם.

*

Istina je da će još doći dani oprosta i milosti,
da ćeš hodati po polju, kao što hoda ona koja je nevina,
a tvoje golo stopalo milovat će lišće djeteline
Ili će te vrhovi zobi ubadati svojim slatkim ubodom.

Ili će te sustići kiša svojim kapima koje padaju na
tvoja ramena, tvoja prsa i vrat, a glava ti je osvježena.
I hodat ćeš mokrim poljem, a u tebi će se širiti mir
poput svjetla na rubovima oblaka.

I udisat ćeš miris brazde mirnim udahom
i vidjet ćeš sunce u zrcalu pozlaćene lokve
i stvari su jednostavne i žive i smije ih se
dodirnuti i smije, smije ih se voljeti.

Ići ćeš poljem sama, nećeš se opeći u vrelini
vatre na putovima koji su bili prožeti užasom
i krvlju i svojim iskrenim srcem opet ćeš biti
ponizna i pokorna kao jedna travka, kao jedan čovjek.

אהבה ראשונה

כה חביבה וכה נלעגת
ומרחוק - כל כך קטנה
את שוב נשקפת לי מנגד,
אהבתי הראשונה.

עיי מפלת, דם ואפר,
שנים, שנים רוכצות כהיום
בין חלומות של בית-הספר
ובגרותי כבדת היום.

האם עיני כלואות בצקר
התמוגגו בצפייה?
האם לה, יפה-התאר,
הוספתי נוי בהזיה?

הלכבודך, הלכבודנו
הדליקו כל הערמונים
בימי תפוחת בגננו
נרות זקופים ולבנים?

PRVA LJUBAV

Tako draga, a tako ismijavana.
Iz daleka — tako mala
ponovno te gledam
moja prva ljubavi

Ruševine, krv i pepeo godinama
leže u bezdanu između školskih
snova i moje sadašnje teške zrelosti.

Jesu li se moje oči zarobljene u
otvoru umorile u iščekivanju?
Jesam li tebi ljepotane dodala
ljepotu u halucinaciji?

Jesu li tebi, nama u čast,
svi kesteni u našem vrtu,
u vrijeme njihova cvata
upalili uspravne i bijele svijeće?

והאני היא המבֹהֶלֶת
מעז של להט וְצִנָּה
עת כי יורדים פתוּתֵי־הַשֶּׁלֶג
על נְשִׁיקָתְךָ האַחֲרוּנָה?

איכה בְּגֵרְנוּ בִּינְתִים!
הגם אתה מֵאֵז תִּשָּׂא
צְרִיבֶת הַשֶּׁלֶג עַל שְׁפָתִים,
דְּמַעַת־הַכְּפוּר הַנְּמֻסָּה?

Jesam li ja ona prestrašena
od jačine, vrućine i hladnoće
dok pahuljice snijega padaju
na tvoj posljednji poljubac?

Kako smo sazreli u međuvremenu.
Nosiš li i ti od tada
opeklinu snijega na tvojim usnama,
suzu otopljenog mraza?

★

אם תתן לי חלקי באימת מחשביך

אולי יאור לי מעט.

אם תפרק על כתפי את כבד עליה מעליה

אולי יקל לי מעט.

אם תביא אלי כפור עזבותי את צנת בדירותך

אולי יחם לי מעט.

כמו עץ בשלגיו, הנוצר את אביב נצניו

בקרה,

אעמד בפתחי יגונך.

והיה מכאובך לי תשורה.

בידים טובות אשאנו.

לא אפל, לא אכרע -

אל תירא.

*

Ako mi dopustiš da sudjelujem u
tvojem strahu od tame možda meni
postane malo svjetlije.

Ako na mojim ramenima olakšaš težinu
svojeg tereta možda mi bude lakše.

Ako hladnoća mojeg napuštanja dovede
k meni tvoj mraz samoće, možda mi
postane toplije.

Poput stabla pod snijegom koje
tvori proljetne pupoljke u hladnoći
stajat ću na vratima tvoje tuge i tvoja
bol će mi biti poklon. Nosit ću ga dobrim
rukama, neću pasti, neću pokleknuti.
Ne boj se.

בהרי ירושלים

איכה תוכל צפור יחידה
לשאת את כל השמים
על כנפיים
רפות
מעל לשממה?
הם גדולים ויחללים,
משלים על כנפיה
הם עומדים בכח מזמורה.

כך נשא לבי את אהבתי,
היתה גדולה ויחלה
וגבהה מעל כל גבה,
מעל לשממה
ועיי המפלת
ותהומות היגון.

עד אשר נדם מזמור לבכי
ואפס כחי
ויהי כאבן
ויפל.

אהבתי הפצועה האלמת -
איכה תוכל צפור יחידה
לשאת את כל השמים!

NA JERUZALEMSKIM BRDIMA

Kako može jedna jedina ptica
nositi na svojim nježnim krilima
čitavo nebo iznad pustoši?
Ono je veliko i plavo i leži postojano na
krilima ptice snagom njezinog pjeva.

Tako je moje srce nosilo njegovu ljubav.
Bila je velika i plava,
sve nadvisujući,
iznad pustoši
i ruševina i ponora i tuge.

Sve dok pjesma mojeg srca nije utihnula
i ponestalo mu je snage i
postade kao kamen.
I padne.

Moja ranjena i nijema ljubav.
Kako jedna jedina ptica
može nositi čitavo nebo!

ברק לפנות בוקר

בְּרֵק וְשַׁחַר. אור פָּגַע בְּאֹר
שְׁנֵי אֲבִירִים הַנִּלְחָמִים בְּסִיף.
נִשְׁלַף הַנֶּשֶׁק מִנְּדָנֵי הַשַּׁחֹר
וְרַעְמִים הִרְעוּ מֵאִפְסִים.

עָנָן אֶפֶל וְאֶפֶק שֶׁחָרַב -
לֹא רַחֲמִים וְחֶסֶד בְּשָׁמַיִם.
וְשׁוֹב בְּרֵק וְשַׁחַר בְּרוֹקְקָרַב
לְקוֹל שְׂרִיקָה שֶׁל סִילוֹנֵי הַמַּיִם.

כֶּךָ יוֹם נוֹלַד. וְהוּא הַחֵל לְחַיּוֹת
בְּאֹר לֹחֵם, בְּחָרַב פִּיפּוֹת.

MUNJA PRED JUTRO

Munja i zora. Svjetlo je pogodilo u svjetlo.
Dva se viteza bore mačevima.
Oružje je izvađeno iz crnih korica
i gromovi su se oglasili ni iz čega.

Tamni oblak i razrušeni horizont nema
smilovanja i sućuti na nebu
i ponovno u dvoboju munja i zora
uz huk vodenih mlaznica.

Tako je svanuo dan.
Počeo je živjeti u svjetlu
borbe s dvosjeklim mačem.

טבע דומם: הראי

עמק בתוך הראי הוא חי -
המשך פני, המשך ספרי,
עמק בשטח המלטש,
באור שקרינתו אחרת
נלוה אליו פרוש חדש.
הכך הוא חי בתוך שירי?

הפוך בתוך הראי הוא חי -
המשך פני, המשך ספרי.
האותיות על הספרים
בפשטנות של כל כותרת
נהפכות לכתב-סתרים.
אמת נודעת ואחרת,
אמת הראי והשרים.

MRTVA PRIRODA I OGLEDALO

On živi duboko u ogledalu kao
nastavak mojeg lica i kao nastavak
mojih knjiga, duboko u zaglađenom
polju, u svjetlu koje zrači drugačije
prati ga novo tumačenje.
Zar tako on živi u mojim pjesmama?

On živi naopako u ogledalu
nastavak mojeg lica, nastavak
mojih knjiga, a slova se u knjigama
u jednostavnosti svakog naslova
pretvaraju u tajno pismo. Poznata
i drugačija istina, istina ogledala
i pjesnika.

פריחת תמוז

אֶכֶן דָּדָר הַשִּׁיר, יִבֵּשׁ וְגַא,
עִירִם, מִפְקָד לְשִׁמֵּשׁ הַבּוֹעֵרֶת.
עֲקָשׁוֹ הוּא מִתְחַרְזו עִם כָּל סוּגֵי
הַדַּעַת שׁוֹתֶרָה עַל הַתַּפְאָרֶת.

הַזֹּאת הִיא בְּגֵרוֹתֵנו הַשְּׂרוּפָה?
הַנוֹף הַזֶּה - יוֹקֵד וְלֹא יִבּוֹעַ,
יִוְדַע סוֹד אַחַר שֶׁל הַיַּפְעָה
יִוְתֵר אֲכֹזֵר, אֲךָ גַם יִוְתֵר צְנוּעַ.

בַּפְּרִיחַ אֲכִיבֵנו, סַסְגוֹנֵי,
בְּהֵן טַלְלִים, בְּרֶךְ יִרְקוֹת שׁוֹפְעֶת,
מִי לֵב נִבָּא לוֹ גְּאֻנַת עֲנִי
שֶׁתַּעֲמֵד בַּפְּנֵי סוּפָה וְלֵהֵט.

וּרְאֵה, הִיָּה עֲנוּ-עֲרִיץ אֹנּוֹ,
פְּרִיחַת תַּמוּז, צְמִיחָה שֶׁל צְהָרִים,
אֲךָ לְדוֹרוֹת יִשָּׂא אֶת פְּרִיוֹנוֹ
פְּרָפֵר עַלִּיז וְקַל יִפְהֵ-כְנַפָּיִם.

CVAT U MJESECU TAMUZU²

Doista, pjesma je kao čičak,
suh i ponosan, ogoljen i prepušten
žarkom suncu. Sada se rimuje
sa svim mogućim mislima koje
su odustale od slave.

Zar je to naša isušena zrela dob?
Ovaj krajolik gori i ne miče se,
zna drugu tajnu obilja, okrutniju
ali i skromniju.

Kad je naše proljeće bilo u šarenom cvatu,
u ljepoti rose, u mekoći obilja zelenila tko mu
je mogao proreći ponos siromaha koji će
odoljeti oluji i vrućini.

I gle, njegova je muškost bila skromna
i tiranska, cvat u tamuzu, popodnevni
rast, ali svoju će plodnost prenositi
naraštajima veseo, lagan leptir lijepih krila.

² Tamuz — deseti mjesec u židovskom kalendaru

אילנות: ארץ

כָּאן לֹא אֲשַׁמַּע אֶת קוֹל הַקּוֹקִיחַ.
כָּאן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מִצְנַנְפֵת שְׁלֵג,
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלֻדוֹתַי שֶׁקָּמָה לְתַחֲיָהּ.

צִלְצוֹל הַמַּחֲטִים: חִיָּה הִיא - - -
אֶקְרָא מוֹלְדֵת לְמֵרַחֲבֵי־הַשְּׁלֵג,
לְקֶרַח יִרְקַרְק בּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּהּ.

אוֹלֵי רַק צַפְרֵי־מַסַּע יוֹדְעוֹת -
בְּשֶׁהֵן חֲלוּיּוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם -
אֶת זֶה הַכָּאב שֶׁל שְׁתֵּי הַמוֹלְדוֹת.

אֲתֶכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פְּעַמִּים,
אֲתֶכֶם אֲנִי צִמַּחְתִּי, אֲרָנִים,
וְשִׁרְשֵׁי בִשְׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים.

STABLA: BOR

Ovdje neću čuti glas kukavice.
Ovdje stablo neće odjenuti snježnu
kapu. Ali u hladu ovih borova oživjelo
je cijelo moje djetinjstvo.

Zvonjava iglica: bilo nekoć.
Snježno prostranstvo nazvat
ću domovinom.
Zelenkasti led okiva potok.
Riječi pjesme u tuđini.

Možda samo ptice selice znaju
kada vise između neba i zemlje
za bol dviju domovina.

S vama sam dvaput posađena.
S vama sam borovi rasla. A moji
su korijeni u dva različita krajolika.

אחרי עשרים שנה

עשרים שנה - וכמו שנוהגים לומר
"כן, משהו קרה בינתיים בעולם" -
ורגש זה איננו יין משמר:
הוא לא נהיה חריף יותר, אף לא יותר משלם.

לא, האמן, לא שיכתך היא זאת -
אולי רק מכטף אדיש ולא נכלם,
רק בו הן מגלות חיינו הגנוזות
וכל אשר "קרה בינתיים בעולם".

שני אנשים, אכן, שני אנשים זרים
משני עברי התהום של הרס ואימה.
אפלו על קברי מתנינו היקרים
לא עוד נאמר היום אותה תפלה עצמה.

NAKON DVADESET GODINA

Dvadeset godina i kako je to već
uobičajeno reći: »Da, nešto se u međuvremenu
dogodilo u svijetu.«

A to nije osjećaj starog vina: on nije postao
žešći ni savršeniji.

Ne, vjeruj, to nije tvoja starost.

Možda je samo tvoj pogled ravnodušan
i nije posramljen, tek u njemu one otkrivaju
naš skriveni život i sve ono što se u »međuvremenu
dogodilo« u svijetu.

Dvoje ljudi, zaista dva stranca

s obje strane ponora razaranja i straha.

Čak i nad grobovima naših dragih pokajnika
više nećemo danas izreći jednaku molitvu.

שירים קטנים

א. כָּקְרוּ-הָאוֹר

כָּקְרוּ הָאוֹר הַעוֹבֵרָת
אֶת גְּבִיעַ הַבְּדֵלָח וּבְרָקְרָה אֶת לְבוּ
מְעִירָה בּוֹ אֶת שְׁחוּק הַצְּבָעִים
וּמְחוּל נִיצוּצוֹת שְׂרָדְמוֹ,
הִנֵּה בֶן עֶבְרָנִי זָכְרוֹן מִבֶּטֶר מִנִּי אֲוִי.
הַשְּׁמַעְתָּ? - הַלֵּילָה צְחָקְתִּי.

ב. בְּעָרֵב יוֹמִי

תִּלְתְּלִי רֵאשִׁי מַכְסִּיפִים בְּאוֹר הַלְּבָנָה.
בְּעֵנְפֵי הָעֵץ מִמּוֹלֵי גוֹזְלִים נְמִים.
תְּלוּנִי אֶקְרַע וְאֶקְרָא: בּוֹאִי, יוֹנָה!
אֵךְ הַלֵּילָה שֶׁלַח אֵלַי יִגְשׁוּפִים חֲכָמִים.

ג. הַזְּמַן

הַזְּמַן הַזֶּה אֵיכָּה יִנְסֵנִי,
הַשְּׂבוֹנוֹ הַכְּפוּל הַחֹבְתִי וְזָכוֹתִי:
כָּל יוֹם בּוֹנֵה אוֹתִי וְהוֹרֵסֵנִי
וּמְשַׁלֵּים כְּאֶחָת אֶת חַיִּי וּמוֹתִי.

MALE PJESME

Poput zrake svjetla

Poput zrake koja prolazi kroz
kristalan pehar probadajući
njegovo srce, potiče u njemu
igru boja i ples zaspalih iskrica,
a u meni se javlja sjećanje
na tvoj nekadašnji pogled.
Jesi li čuo? Noćas sam se smijala.

U smiraj moga dana

Uvojci na mojoj glavi postaju srebrni
na mjesečini.
Na granama stabala preko puta
spavaju ptiči.
razbit ću prozor i zvati: dođi golube!
Ali noć mi je poslala mudre sove.

Vrijeme

Vrijeme koje teče, kako li će me iskušati.
njegov dvostruki račun je moja obveza
i pravo:
Svaki me dan izgrađuje i uništava i
upotpunjuje moj život i moju smrt.

שיירי סוף הדרך

א

הִדְרָה יָפָה עַד מָאֵד - אָמַר הַנְּעוּר.
הִדְרָה קָשָׁה עַד מָאֵד - אָמַר הָעֶלֶם.
הִדְרָה אַרְכָּה עַד מָאֵד - אָמַר הַגָּבֵר.
יָשָׁב הַזְּמַן לְנוֹחַ בְּצֵר הַדְרָה.

צוֹבְעָה הַשְּׁקִיעָה שִׁיכְתּוּ בְּפֹז וְאֲדָם,
הִדְשָׂא מִכְהִיק לְדַגְלִיו בְּטֵל-הָעֶרֶב,
צְפוּר אַחֲרוֹנָה שֶׁל יוֹם מַעְלִיו מְזַמְרֵת:
- הַתִּזְכֹּר מַה יִּפְתָּה, מַה קִּשְׁתָּה, מַה אַרְכָּה הַדְרָה?

ב

אָמַרְתָּ: יוֹם רוֹדֵף יוֹם וְלִילָה - לִילָח.
הִנֵּה יָמִים בָּאִים, - בְּלִבְךָ אָמַרְתָּ.
וּתְרָאָה עֲרֻכִים וּבְקָרִים פּוֹקְדִים חֲלוּנֶיךָ,
וּתְאָמַר: הֲלֹא אֵינִי חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

וְהִנֵּה אַתָּה בָּא בַּיָּמִים, זְקֵנָתְךָ וְשִׁכְתְּךָ,
וְיִמֶיךָ סְפוּרִים וְיָקָר מְכֻנָּם שְׂבַעֲחִים,
וּתְדַע: כָּל יוֹם אַחֲרוֹן תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ,
וּתְרַע: חֲדָשׁ כָּל יוֹם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

PJESME KRAJA PUTA

Put je veoma lijep — reče dječak.
Put je veoma težak — reče mladić.
Put je veoma dug — reče muškarac.
Starac je sjeo pored puta da se odmori.

Zalaz sunca je obojio njegovu sijedu kosu
u zlatno i crveno.

Trava se pod njegovim nogama
sjaji noćnom rosom, a iznad njega
pjevuši posljednja dnevna ptica:
»Hoćeš li se sjećati kako je lijep,
težak i dug ovaj put?«

Rekao si: dan slijedi dan, a noć — noć.
Eto, dolaze dani, govorio si sebi. I
vidjet ćeš kako večeri i jutro posjećuju
tvoje prozore.
I ti ćeš reći: pa nema ničeg novog pod suncem.

I evo tebe u podmaklim godinama, ostario
si i posijedio. I dani su ti odbrojani i njihov
je broj sedmerostruko dragocjeniji.
I znat ćeš: svaki je dan posljednji dan pod suncem.
I znat ćeš: svaki dan pod suncem je novi.

ג

לְמַדְנִי, אֱלֹהִי, בְּרַךְ וְהִתְפַּלֵּל
עַל סוּר עֲלֵה קָמַל, עַל נֶגַה פְּרִי בֶשֶׁל,
עַל הַחֲרוּת הַזֹּאת: לְרֹאוֹת, לְחֹוֹשׁ, לְנֶשֶׁם,
לְדַעַת, לְיַחַל, לְהַכְשֵׁל.

לְמַד אֶת שְׁפִתוֹתַי בְּרִכָּה וְשִׁיר הַלֵּל
בְּהִתְחַדֵּשׁ זְמַנְךָ עִם בִּקְרָה וְעִם לַיִל,
לְכַל יִהְיֶה יוֹמֵי הַיּוֹם כְּתִמּוּל שְׁלִשׁוֹם,
לְכַל יִהְיֶה עָלַי יוֹמֵי הַרְגֵל.

Nauči me Bože da blagoslovim i da se molim
nad tajnom uvelog lista, nad sjajem zrelog voća.
Za ovu slobodu: vidjeti, osjetiti, disati, znati,
željeti, ne uspjeti.

Poduči moje usne da blagoslivljaju i pjevaju
hvalospjev svakim novim danom i noći, da
moj dan ne bude jednak kao jučerašnji i
prekjučerašnji, da mi moj dan ne postane navika.

מתוך "אהבתה של תרזה די מון"

★

איני רוצה כל לילה בחלום
לראות אותך, איני רוצה לרעד
בהפתח דלתי. איני רוצה
לחשב עליך כל שעות היום.

ובמבטן הער של נערות
בנות־שבע־עשרה איני רוצה לראות
שחוק־נצחון ובזו ועקיצה.
באהבה הזאת איני רוצה!

איכה בשלומי האדישה
חייתי קדם, תכמה בוטחת,
ובגרותי נשאתי בלי בושה,

ובלילות לא בעתני פחד.
אך מה מתקו רגעי שבתנו יחד -
וצפיה נכלמת לפגישה.

תרזה די מון הייתה אשה מן האצולה הצרפתית, שחיתה בסוף המאה הט"ז
בסביבות אביניון שבפרובאנס. בדיוחה בת ארבעים בערך התאהבה באיטלקי
צעיר, ששימש מתוך לבניה, והקדישה לו ארבעים ואחת סונטות. כאשר עיב
האיטלקי הצעיר את ביתה, שרפה את כל שיריה והיא עצמה מרשה למגור. זכר
שיריה נשאר רק כאגדה בפי בני יורה.

LJUBAV TEREZE DI-MON³

Ne želim te vidjeti
svaku noć u snu,
ne želim zadrhtati
kad se vrata otvaraju.
Ne želim misliti na tebe
sve sate u danu.

U čeznutljivom pogledu
sedamnaestogodišnjih
djevojaka ne želim vidjeti
pobjednički osmijeh, podrugljivost
i podbadaње.
Takvu ljubav ne želim.

Kako li sam prije u svojoj mirnoj
ravnodušnosti živjela pametna
i sigurna i nosila svoju zrelu dob
bez srama.

U noćima me nije obuzeo strah
pamteći kako su slatki bili trenuci
kada smo zajedno sjedili u sramežljivom
očekivanju sastanka.

² Terza di-Mon bila je francuska aristokratkinja koja je živjela krajem 17 st. u okolici Avignona u Provansi. U dobi od četrdesetak godina zaljubila se u mladog Talijana, učitelja svojih sinova, i posvetila mu je 41 sonatu. Kada je mladi Talijan napustio njezinu kuću, zapalila je sve svoje pjesme i povukla se u samostan. Uspomena na njezine pjesme ostala je u narodu kao legenda.

★

מחלוני וגם מחלונך
אותו הגן נשקף, אותו הנוף,
ויום תמים מתר לי לאהב
את הרברים אשר לטפה עינך.

מול חלונך וגם מול חלוני
בלילה שר אותו זמיר עצמו,
ועת ירטיט לכה בחלומי
אעור ואאזין לו גם אני.

הארץ הזקן, שבו כל מחט
את מבטך נושאת כטל טהור,
עם בקר יקדמני בברכה -

דברים רבים מאד אהבנו יחד,
אך לא זרח באשנבך האור
עת בדירותי נגעה בכרדיותך.

Moj i tvoj prozor gledali su na isti vrt
i krajolik.
i jedan nevini dan. dopušteno mi je voljeti ono
što su tvoje oči gledale.

Nasuprot tvog prozora, a i moga jedan
te isti slavuj pjevao je noću,
a kada bi tvoje srce zadrhtalo u snu
probudila bih se i poslušala ga.

Stari bor, na kojemu svaka iglica
nosi tvoj pogled poput čiste rose,
ujutro će me dočekati pozdravom.

Mnogo toga smo zajedno voljeli,
ali na tvom prozoru nije zasjalo
svjetlo kada je moja usamljenost
dodirnula tvoju.

★

מה ישאר? מלים, מלים, מלים כּאפּר
מאש הזאת שבה לבי אכל,
מחרפתי, מכל אשרי הדל
רק אותיות החתומות בספר.

מי יאמין בהעלם הגל
בעצמתו אשר אינה חוזרת -
לוי גם נותר בכסות-חולות חודת
סימן של מגעו, רפה וקל?

פּלטה אהבתי את אלמגיה,
ודיגים שנזדמנו בחוף
אספו אותם וישאום הרחק,

ווד משתעמם בהם נוגע,
ובעולם חופו וכן-חלוף
הזמן בהם כילד ישחק.

Što će ostati? Riječi kao pepeo
iz ove vatre u kojoj je moje srce
izgorjelo, od moje sramote, od
moje jadne sreće, samo slova
otisnuta u knjizi.

Tko će vjerovati kada nestane val
u svojoj nepovratnoj snazi da mu
je pod blijedim pješčanim pokrovom
ostao znak njegovog dodira, slabašnog
i lakog?

Moja je ljubav izbacila svoje koralje
i ribari koji su bili na obali pokupili
su ih i odnijeli daleko.

I stranac ih dira dosađujući se u užurbanom
i prolaznom svijetu, vrijeme će se poigrati njima
kao dijete.

שיר אהב"ה

נפרדנו כָּךְ. היטב, היטב, חֵרָה לִי.
הַעֲרָפֶל בֵּינֵנו כְּחֹמֶה.
זאת הַטֶּפֶה שֶׁעַל יָדֶי גִּוְתָרָה לִי
טֶפֶת סִגְרִיר וְדָאֵי הִיא, לֹא דְמָעָה.

לְדוֹר הַזֶּה הַכִּי הוּא כְּלֵמָה,
הוּא לֹא יִבְכֶּה עַל אֶהְבָּה גּוֹסֶסֶת.
בְּיוֹם הַדִּיז וּבְלִילוֹת הַחֶסֶד
אֲדִישׁ וְגַא הוּא לֹא יוֹרִיד דְמָעָה.

נפרדנו כָּךְ. הַרְחוֹב הָמָה, הָמָה.
דְּחַפְנִי אֵיזָה הַלֵּךְ, וּמִנְגֵד
הַעֲרָפֶל תְּלוּי כְּהִינוּמָה.

מֵאִיז בְּלִבִּי חֲדָוָה חוֹנְנָת?
אֵילִי, בְּכֹל זֹאת, זוֹ הִיְתָה דְמָעָה.

LJUBAVNA PJESMA

Rastali smo se tako,
bilo mi je jako, jako žao
Magla između nas poput bedema.
To je kapljica koja je ostala na mojem dlanu.
To je sigurno kap kiše, a ne suza.

Ovom naraštaju plač je sramota,
on neće plakati zbog umiruće ljubavi.
Na sudnjem danu i u noći milosti on
je ravnodušan i ponosan i neće
spustiti suzu.

Rastali smo se tako.
Ulica je bružala, bružala.
Neki me je prolaznik gurnuo,
a s druge strane magla visi kao veo.

Odakle u mojem srcu slavlje radosti?
Možda je to ipak bila suza.

נפלאַתה

א

נפלאַתה, נפלאַתה מאד
שמחת לבי. מכל עונותי
אולי אותה יפקד עלי האל
ביום הדין. ואין צדוק בפי.

כי בחנם נתנה לי. לא כגמול
יגונתי, לא שכר התמדרים.
אור שחר־פתע את עיני העיר
וחלומי פתחתי כפשוטו.

בתוך עולם קשיח וזועם,
מתחת לשמים צוננים
אני עומדת ובלבי שמחה.

צפור פוֹתה, איכה בנית הקן
בסלע מת! אל מי ישא קולך
מזמור הַדְּוִדָּה וְשִׁירַת גִּילְדָּה?

ב

על פי הדין אינני זכאית
לאשר זה. ידעתי, על פי דין
לא פאר בגדי כלולות מגיע לי,
כי שק אפר של בעלי תשובה.

PREKRASAN SI

Prekrasan si, prekrasan,
radost mog srca. Od svih
mojih grijeha možda će mi
baš to Bog zapovjediti na
Sudnjem danu, a ja nemam
opravdanja.

Jer dana mi je besplatno, ne
kao nagrada za tugu, ne kao
nagrada za znakove.
Odjednom je svjetlo zore
probudilo moje oči i jednostavno,
riješila sam svoj san.

U teškom i ljutom svijetu stojim
pod hladnim nebom, a moje se
srce raduje.

Zavodljiva ptico, zašto si sagradila
gnijezdo na mrtvoj stijeni? Kome
ćeš odaslati pjev tvojih ljubljenih i
pjesmu tvoje dobi?

Zapravo nemam pravo na tu sreću.
Znala sam da nisam zaslužila raskošnu
vjenčanicu nego kostrijet pokajnika.

אך האשמתי שבסוף דרכי,
בעור עיני אל תחום הישימון,
האשר השיגני כמטר
ולא הספקתי לכסות ראשי.

מאז אני כעץ בלב מדבר
שאף צפרים ירדו עליו,
בדיו היבשים מלאו שירה.

מאז אני ברכה בלב הליל -
בשרירותם שמים נדיבים
השקיעו בה את כל הכוכבים.

Ali, zar sam kriva što me je na kraju
puta dok su mi oči uperene prema
carstvu divljine, sustigla sreća poput
kiše i nisam dospjela pokriti glavu.

Od tada sam kao drvo usred pustinje,
na koje je sletjelo tisuću ptica i njegove
suhe grane napunile su se pjesmom.

Od tada sam poput vode usred noći
u koju je nebo velikodušno i samovoljno
uronilo svoje zvijezde.

מחר

א

מָחָר אֲנַחְנוּ נֵצֵא אֶל חוֹף נַחַל יָרֵק
בְּמִימָיו אֲבִדָה הַחֲמָה טִבְעַת זָהָב.
אֲנַחְנוּ נִשּׁוּט בְּסִירָה בְּנַחַל יָרֵק,
עָמַק, עָמַק בְּמִימָיו
טִבְעַת זָהָב.

הַמְכַמֶּרֶת תִּרְד לְמִצּוּלָה,
תַּעֲלֶה הַטִּבְעַת בְּרִשְׁתּוֹ,
תַּעֲנִדְנָה עַל אֲצִבְעָי:
הֲרִי אֶת מְקַדְשֵׁת!

ב

מָחָר בְּעָרֵב יִהְיֶה בְּשָׁמַיִם לְבָלוֹב,
יִהְיֶה עָרֵב הַיִּפָּה בְּרִבּוֹא עָרְכִים,
וְאַתָּה תִּבְיֵא לִי זְמִיר מְזֻמָּר בְּכָלוֹב
וְתַתְּלֶה אוֹתוֹ בְּחִלוּנֵי הַמְּלֵא כּוֹכְבִים.

נִשְׁמַע שִׁיר אַחַד וּנְשַׁלַּח הַצִּפּוֹר לְחַפְשֵׁי.
הִיא תַעֲזֹכֵנוּ בְּחִדּוּהָ וְאֲנַחְנוּ לֹא נִהְיֶה עֲצוּבִים.
שְׂאֵהְבָה נִפְשֵׁי, שְׂאֵהְבָה נִפְשֵׁי,
מָחָר יִהְיֶה עָרֵב הַיִּפָּה בְּרִבּוֹא עָרְכִים.

SUTRA

Sutra ćemo otići na obalu zelenog
potoka. U njegovim je vodama sunce
izgubilo zlatan prsten.
Plovit ćemo čamcem po zelenom potoku.
Duboko, duboko u njegovim je vodama
zlatan prsten.

Mreža će se spustiti u dubinu,
a prsten će se podići s mrežom,
nosit ćeš ga na prstu: pa ti si mi
posvećena.

Sutra navečer će biti cvat na nebu,
bit će to najljepša večer od
svih večeri, a ti ćeš mi donijeti
u krletki pjevajućeg slavuja i
objesit ćeš je na moj prozor pun zvijezda.

Slušat ćemo pjesmu i osloboditi pticu.
Ona će nas radosno napustiti i nećemo
biti žalosni.
Moja je duša voljela, moja je duša voljela.
Sutra će biti najljepša večer od svih večeri.

ג

אוּלֵי מְחַר אֲנִי אֶהְיֶה יָפֵה מְאֹד
וּבְשָׁחוֹר אִישׁוֹנֶיךָ אֶהְיֶה לְבָנָה,
וְתִרְאִינִי עֵינֶיךָ, כִּי אֲנִי יָפֵה מְאֹד
וּמְצַחֵי טְהוֹר
כְּאוֹר הַלְבָנָה.

אוּלֵי מְחַר אֲנִי אֶהְיֶה צַעֲדֵיךָ מְאֹד
וְאֶהְבְּתִי מֵאִירֵה מְאֹד,
וְאֶהְבְּתֶךָ
כְּמוֹ חֲזוֹרָה מִגְּנֹךָ לְבֵיתֶךָ.

הֵה, מֵה טוֹב לּוֹ לִשְׁבֹּב מִגְּנֹךָ.
מְחַר, שְׂאֶהְבֶּה נַפְשִׁי,
מְחַר, שְׂאֶהְבֶּה נַפְשִׁי,
אוּלֵי - מְחַר.

Možda ću sutra biti veoma lijepa,
a tvojim zjenicama bit ću bijela
i tvoje će oči vidjeti da sam veoma lijepa
i da moje čelo blista poput mjesečine.

Možda ću sutra biti vrlo mlada,
A moja će ljubav jako svijetliti,
a tvoja ljubav kao da se vratila
iz tuđine u svoj dom.

Oh, kako je dobro onome tko
se vrati iz tuđine.
Sutra, moja voljena dušo, sutra
moja voljena dušo, možda, sutra.

משירי ארץ אהבתי

א

מְכוֹרָה שְׁלִי, אֶרֶץ־נְוִי אֲכִיּוֹנָה -
לְמַלְכָּה אֵין בֵּית, לְמַלְךְ אֵין כְּתָר.
וְשִׁבְעָה יָמִים אָכִיב בְּשָׁנָה
וְסִגְרִיר וְגִשְׁמִים כָּל הַיֵּתָר.

אךְ שִׁבְעָה יָמִים הוֹרְדִים פּוֹרְחִים,
וְשִׁבְעָה יָמִים הַטְּלָלִים זוֹרְחִים,
וְשִׁבְעָה יָמִים חֲלוֹנוֹת פְּתוּחִים,
וְכָל קִבְצֵנִיָּה עוֹמְדִים בְּרַחוּב
וְנוֹשְׂאִים חֲרוֹנָם אֶל הָאֹרֶן הַטּוֹב,
וְכָל קִבְצֵנִיָּה שְׂמֵחִים.

מְכוֹרָה שְׁלִי, אֶרֶץ־נְוִי אֲכִיּוֹנָה,
לְמַלְכָּה אֵין בֵּית, לְמַלְךְ אֵין כְּתָר,
רַק שִׁבְעָה יָמִים חֲגִים בְּשָׁנָה
וְעֵמֶל וְרַעֲב כָּל הַיֵּתָר.

אךְ שִׁבְעָה יָמִים הַנְּדוֹת בְּרוּכִים,
וְשִׁבְעָה יָמִים שְׁלֵחֲנוֹת עֲרוּכִים,
וְשִׁבְעָה יָמִים הַלְּכָבוֹת פְּתוּחִים,
וְכָל קִבְצֵנִיָּה עוֹמְדִים בְּתַפְלָה,
וּבְנִיד־בְּגוּתִיָּה חֲתוּז־כְּלָה,
וְכָל קִבְצֵנִיָּה אַחִים.

PJESME MOJE VOLJENE DOMOVINE

Domovino moja lijepa i siromašna,
kraljica je bez svog doma, kralj je
bez krune.

Sedam je dana proljeće u godini,
a ostale dane je hladno i kišno.

Sedam dana cvatu ruže i sedam
dana rosa sjaji. I sedam su dana
prozori otvoreni. I svi prosjaci
što stoje na ulici podižu svoja
blijeda lica prema dobrom svjetlu.
Svi su tvoji prosjaci sretni.

Domovino moja lijepa i siromašna,
kraljica je bez svog doma, kralj je
bez krune, samo je sedam dana
proslava blagdana u godini, a u ostalim danima
rad i glad.

Sedam su dana svijeće blagoslovljene.
I sedam su dana stolovi prostrti.
Sedam su dana srca otvorena i svi
tvoji prosjaci stoje u molitvi. I tvoji
sinovi i kćeri, mladoženja i mladenka.
I svi su prosjaci braća.

על־יֶפֶה שְׁלִי, אֲבִיוֹנָה וּמְרָה,
לְמֶלֶךְ אֵין בַּיִת, לְמַלְכָּה אֵין כְּתָר -
רַק אַחַת בְּעוֹלָם אֶת שִׁבְחֶךָ אֲמַרָה
וּגְנִיתֶךָ-חֲרָפְתֶךָ כָּל הַיָּתָר.

וְעַל-כֵּן אֵלֶיךָ לְכָל רָחוֹב וּפְנֵה,
לְכָל שׁוֹק וְחָצֵר וְסַמְטָה וּגְנָה,
מִחֲרֹבַן חוֹמוֹתֶיךָ כָּל אֶבֶן קִטְנָה
אֶלְקָט וְאֲשַׁמֵּר לְמִזְכָּרְתָּ.

וּמַעִיר לְעִיר, מִמְדִּינָה לְמְדִינָה
אֲנֹדָה עִם שִׁיר וְחִבְת־נְגִינָה
לְתַנּוֹת דְּלוֹתֶךָ הַזּוֹהֶרֶת.

ב

בְּאֶרֶץ אֶהְבֵּתִי הַשָּׂקֵד פּוֹרֵחַ,
בְּאֶרֶץ אֶהְבֵּתִי מַחֲכִים לְאוֹרַח,
שְׁבַע עֲלָמוֹת,
שְׁבַע אֲמָהוֹת,
שְׁבַע כְּלוֹת בְּשַׁעַר.

Jadna moja bijedna i ogorčena, kralj je
bez svog doma, a kraljica je bez krune.
Samo te je jedna na svijetu pohvalila,
a svi ostali su te osudili i osramotili.

I zato ću posjetiti svaku ulicu, svaki kutak,
svaku tržnicu, dvorište, uličicu i vrt.
Iz ruševina tvojih zidina pobrat ću svaki
mali kamen i čuvati ga za uspomenu.

Iz grada do grada, od države do države
lutat ću s pjesmom i glazbenom kutijom
da opišem tvoje blistavo siromaštvo.

U mojoj voljenoj zemlji cvijeta badem.
U mojoj voljenoj zemlji očekuju gosta,
sedam djevojaka,
sedam majki,
sedam mladenki na kapiji.

בְּאֶרֶץ אֲהַבְתִּי עַל הַצְרִיחַ דָּגַל,
אֶל אֶרֶץ־אֲהַבְתִּי יָבֹוא עוֹלַה־רָגַל
בְּשָׁעָה טוֹבָה,
בְּשָׁעָה כְּרוּכָה,
בְּשָׁעָה מִשְׁכִּיחָה כָּל צֶעַר.

אֵךְ מִי עֵינַי־נֶשֶׁר לֹא וַיִּרְאֶנּוּ,
מִי לִב־חֶכֶם לֹא וַיִּכְיֶרְנוּ,
מִי לֹא יִטְעָה,
מִי לֹא יִשְׁגָה,
מִי וְמִי יִפְתַּח לֹא הִדְלִיתָ?

אֲנִי יִשְׁנָה וְלִכִּי עֵר,
עַל פְּנֵי בֵיתִי הָאוֹרֶחַ עוֹבֵר.
וְהִבְקֵר אוֹר
וּבְחָצֵר
אֶבֶן בּוֹדֵדָה מִתְגוֹלְלָת.

ג

בְּאֶרֶץ אֲהַבְתִּי הָאֲכִיזָנָה
אֶפְלוּ הַיָּרִיחַ בְּשָׁמַיִם
עוֹמֵר כְּעֵנִי בְּפֶתַח
כְּפוּף וְרַהוּי וְחֹרֵר.

U mojoj voljenoj zemlji na prozoru je
zastava. U moju će voljenu zemlju doći
hodočasnik. U dobar čas,
u blagoslovljeni čas,
u času u kojem se tuga zaboravlja.

Ali tko ima oči orla da nas vidi?
Tko ima mudro srce da nas razumije?
Tko neće pogriješiti ili učiniti propust?
Tko i tko će mu otvoriti vrata?

Ja spavam, a srce mi je budno.
Pored moje kuće prolazi gost
i jutro je svijetlo.
U dvorištu
se kotrlja usamljeni kamen.

U mojoj voljenoj, siromašnoj zemlji
čak i mjesec na nebu stoji poput
siromaha na vratima, pognut, prestrašen
i blijed.

וְעֵבִים קְרוּעוֹת וּבְלוּיֹת
בְּאוֹת מִכְנֵף הַשָּׁמַיִם,
חֹפְזוֹת חֲסוּדוֹת וְצְנוּעוֹת
לְכִסּוֹת חֲרָפְתוֹ הַדִּלָּה.

בְּבִקְד עוֹלָה הַחֲמָה
צְהִיבָה כְּעֵין הַשְּׁלֵכָה
וּבְרֵאשׁ הַסְּמִטָּה מְטֹל
תְּרַנְגוּל-הַזָּהָב שְׁחוּט.

I rastrgani i istrošeni oblaci
dolaze iz nebeskog krila,
žure pobožni i skromni
da pokriju mjesečevu oskudnost.

Ujutro izlazi sunce,
žuto kao jesenje lišće.
A na početku uličice leži
zaklani, zlatni pijetao.

כנגד ארבעה בנים

א. שאִינו יודע לשאל
אָמר שאִינו יודע לשאל:
גם הפעם, אָבִי, גם הפעם
את נפשי, שחזרה מעמקי השאל,
מלטה מעִרְוֹת וְזַעַם.

כי קטנו המלים מהביע השאל,
כי למוֹת אֵין ניב־שפתים,
וְאֲנִי שאִינְנִי יודע לשאל
כבִּדְר־פֶּה אֲנִכִי שִׁבְעֵתִים.

כי צוֹיֹתִי לְנוֹד בְּדַרְכִים אֲרָכּוֹת -
לא חֲדוּה, לא שְׁלֹוה, לא מְנוּח.
כי צוֹיֹתִי לְרֵאוֹת בִּיסוּרֵי תִינוּקוֹת,
עַל גּוֹיֹת עוֹלָלִים לִפְסַח.

כי הִכּוּ עַל עֵינֵי מַגְלְבֵי פְרָשִׁים
וְצוּוּנֵי עֵינֵי לִפְקָה,
זָחְלוּ אֶל לֵילֵי נַחְשִׁים לוֹחֲשִׁים:
לא לָנוּם, לא לְחֶלֶם, לא לְשִׁכּוּח.

וְאֲנִי לא ידַעְתִּי, הֲלִי הָאֵשׁם,
הַכְּנַדְתִּי, הַמְעַלְתִּי -

NASPRAM ČETIRI SINA

Koji ne zna pitati

Rekao je da ne zna pitati:
i ovaj put oče i ovaj put moju
si dušu koja se vratila iz dubine
pakla ispunio bijesom.

Jer nema dovoljno riječi da se
izrazi pakao, jer smrt ne govori,
a ja koji ne znam pitati višestruko
mucam.

Zapovjedbno mi je da lutam dugim putovima
bez radosti, bez mira, bez odmora.
Naređeno mi je da gledam patnju djece
i da preskačem mrtva tijela dojenčadi.

Bičevi konjanika tukli su moje oči
i zapovjedili mi da ih otvorim.
Zmije su noću gmizale i šaputale:
Ne spavaj, ne sanjaj, ne zaboravi.

Ja nisam znao je li moja krivica,
jesam li ja izdao, iznevjerio.

לא רשע אנכי, לא הכם אף לא תם.
ועל-כן שאלות לא שאלתי.

ועל-כן לא דרשתי נקם ושלם,
ולא אֶח לי ולא מלאך לי -
והגעתי אליך בדרך ושלם -
ואתה, אם תוכל, פתח לי.

ב. רשע

אמר הרשע: אבי, אבי,
אינני חפץ לרחם,
כי יבשה דמעותי, ויקשה לבבי
בראותי מה עשו לכם.

בראותי את בתך הקטנה ברמה
מקמצת אגרוף פָּעוּט,
וריסיה נוגעים בעפר-אדמה,
ועינה משועת: למות!

בראותי להקות של כלבים משסים
בתינוק כחוש-בשר בן חמש;
בראותי הנסים מבתים הרוסים
אל השחור, אל הבור, אל האש.

Nisam zao, nisam mudar, nisam
nevin i zato nisam postavljao pitanja.

I zato nisam tražio osvetu ni odštetu.
Nemam brata ni anđela.
Došao sam k tebi sam i smiren,
a ti ako možeš, otvori mi.

Zao

Zao reče: oče, oče ne želim se smilovati.
Suza mi se osušila, a srce otvrdnulo
gledajući što su vam učinili.

Kada sam vidio tvoj malu kćer u krvi
kako stišće svoju sićušnu šaku,
a njezine trepavice dodiruju zemlju,
a njezine oči govore: umrijeti!

Kada sam vidio čopor pasa koji
razdiru mršavo petogodišnje dijete;
kada sam vidio ljude koji bježe iz
porušenih kuća prema crnilu, prema
jami, prema vatri.

וְנִדְרָתִי לִהְיוֹת עֲרִירִי וְחַפְשִׁי,
אֲכַנְדִּי וְצוּגֵן נוֹר, -
עַד שְׁבֵאוֹ אֵלַי מִבְּקִשְׁי־נַפְשִׁי
וְדִנִּי, גַּם דִּינִי, נִגְזֹר.

אִין מַתֵּם בְּנַפְשִׁי, אִין מַתֵּם בְּבִשְׂרִי,
הַשִּׁינְתֵּנִי נִקְמַת אֲדִנִּי.
וְהִגְעִיתִי אֵלַיִךְ בּוֹדֵד וְנִכְרִי.
וְאַתָּה הִקְהַה אֶת שְׁנֵי.

ג. תּוֹם

שֶׁבְכָל הַלַּיְלוֹת נִדְלָקִים כּוֹכָבִים בְּשָׁמַיִם.
וְחַלּוּזִיִּים הַטְּלָלִים עַל עֲנָף כִּדְמָעוֹת עַל רִי
שֶׁבְכָל הַלַּיְלוֹת נִדְלָקִים כּוֹכָבִים בְּשָׁמַיִם
וְאַנְשֵׁי הָעָרִים מְדַלִּיקִים פְּנִסִּים.

וְשִׁלְוָה עֲמָקָה וּבְרוּכָה אֶל עֵינַיִךְ נִבְטַחַת
בּוֹכְרוֹן הַלְכוּב שֶׁל חֵיוֹן־יְלָדִים יְשָׁנִים,
שֶׁבְכָל הַלַּיְלוֹת דּוֹמְמִיהָ, צִפְיָה וְרִטֹט -
הַלִּילָה הַזֶּה כְּלוֹ יְגוּנִים.

שֶׁבְכָל הַלַּיְלוֹת מוֹל רִקִּיעַ אֶפֶל וְזָחוּחַ,
מוֹל יָרֵחַ חוֹלָה־הַיּוֹת וּמוֹל שְׁבִיל־הַחֶלֶב,

Zakleo sam se da ću ostati sam i slobodan,
okrutan, hladan i otuđen,
sve dok nisu došli k meni po moju dušu
i moja je sudbina bila zapečaćena.

Moja duša nije nevina, moje tijelo
nije nevino, sustigla me Božja osveta.
Došao sam k tebi sam i stran, a ti mi
otupi zube.

Nevin

Svake noći pale se zvijezde na nebu,
a rosa visi na grani kao suza na trepavici.
Svake noći se pale zvijezde na nebu
i gradski ljudi pale svjetiljke.

Osjećaš dubok i blagoslovljen mir
sjećajući se milog osmjeha djece
koja spavaju.
Svake je noći tišina, iščekivanje i drhtaj,
a ova je noć — noć žalosti.

Svake noći, pod tamnim i zadimljenim
neбом, pod mjesecom koji halucinira

מהלכים כגנים אפלים בין בעות וניחות
רפאים עגומים וגדולים של היום שחלף.

שבכל הלילות איזו יד זירזנית מכוננת
את רוחי התמקה אל מרמת האורות הכבים,
שבכל הלילות צפיה, דומיה ועננת, -
הלילה הזה כלו כוכבים.

ד. חכם

והאב על בריחים סגר הדלתות
ולא קם ולא פתחם -
ויקרע להביט אל עיניו המתות,
אל עיניו של הבן החכם.

pod mliječnom stazom, u mračnim vrtovima
hodaju između mirisa i strahota, tmurni i veliki
duhovi prethodnog dana.

Svake noći, neka zla ruka usmjerava moj
zbunjeni duh prema prigušenim svjetlima
u visini.

Svake je noći, iščekivanje, tišina i oblaci,
a ova je noć cijela obasjana zvijezdama.

Mudrac

Otac je zasunima zatvorio vrata,
nije ustao i nije ih otvorio,
kleknuo je da pogleda mrtve oči,
oči svog mudrog sina.

משירי ציון

א. לילה

האם זע ענבל זֶהב בְּרַקיעַ עֲלִיוֹן?
הַנֶּטֶף אֵגֶל טַל עַל צִמְרַת הַבְּרוֹשׁ הַגָּבֹה?
שִׁירוֹ לָנוּ מְשִׁירֵי צִיוֹן!
אֵיךְ נִשִּׁיר שִׁיר צִיוֹן עַל אֲדַמַּת צִיוֹן
וְעוֹד לֹא הִתְחַלְנוּ לִשְׁמָעַ?

ב. המחצבה

עֲקֻשָּׁת, חֲרָשָׁת, אֲלֻמַּת
הָאֶבֶן בְּסֻרוּכָה.
דוּמָמַת, דוּמָמַת, דוּמָמַת
אֶת סוּד לְבָבָה.
עַר נִגְעָה בָּהּ יָדָךְ הַחֹצְבָה
וְהִיא, פְּצוּעָה וְנִשְׁבְּרָת,
מִפְקִיָּךְ אֶת סוּדָה וְרוּבְרָת
מְאֻשְׁרָת וְכְאוּכָה,
וְקוּלָּה -
אֶהְבָּה.

ג. עצי נֵית

עָמְדוּ בְּנִסְיוֹן הַשָּׂרֵב
וְכָאוּ בְּסוּר הַפֶּעַר -
וּכְנֻצָּח נִצְבוּ בְּמוֹרֵד

PJESME CIONA

Noć

Je li se zlatni bat pomaknuo na gornjem nebu?
Je li rosa kapnula na krošnju
visokog čempresa?
Pjevajte nam pjesme o Cionu!
Kako ćemo otpjevati pjesmu o
Cionu na zemlji Cion, a da je još
nismo počeli slušati?

Kamenolom

Kamen je u svojem odbijanju
tvrdoglav, gluhi i slijep.
U tišini krije tajnu svog srca
dok ga ne dodirne tvoja ruka,
a ona je ranjena i slomljena
odaje svoju tajnu i govori
sretna i bolna,
a njen glas —
ljubav.

Stabla maslina

Preživjela su topli pustinjski
vjetar i otkrila tajne oluje.
I kao vječnost su stajala na padini

הגבֵעָה מוֹל הַכֶּפֶר שְׁחָרֵב
מִכְסִיפִים בְּאוֹרוֹ הַצּוֹגֵן שֶׁל הַסֵּהָר.
עֶמֶד, מֵה גְרוּשָׁה הַשְּׁלוּהָ.
זוֹ אִפּוֹא הַשִּׁיבָה הַטּוֹבָה!
הַקָּשֶׁב, הַקָּשֶׁב לְמִשְׁבֵּ
הָרוּחַ בְּנוֹף הַזֵּיתִים.
אִיוֹ צְמִיחָה עֲנָה!
הַתְּשֻׁמָּע? הֵם אוֹמְרִים עֲכָשׁוּ
דְּבָרִים נְבוֹנִים וּפְשׁוּטִים.

ד. צִפְרֵי מָסַע
אוֹתוֹ בְּקֶר אָבִיב
צָמְחוּ לְשָׁמַיִם כְּנָפִים.
וּבְנוֹדָם מְעַרְבָה
אִמְרוּ הַשָּׁמַיִם הַחַיִּים
אֵת תְּפִלַּת הַדֶּרֶךְ:
"אֱלֹהֵינוּ,
הִבֵּיאֵנוּ בְּשָׁלוֹם
אֶל מַעְבַּר לַיָּם
אֶל מַעְבַּר לְתַהוֹם,
וּלְעֵת סִתּוֹ הַחֲזִירָנוּ
אֶל הָאָרֶץ הַקְּטָנָה הַזֹּאת,
שֶׁשָּׁמְעָה אֶת שִׁירֵינוּ."

brežuljka preko puta
porušenog sela, posrebrana na
hladnom, mjesečevom svjetlu.
Zastani, kakav potpuni mir.
To je dakle lijepa starost.
Poslušaj, poslušaj povjetarac
koji prolazi maslinikom. Kakav
skroman rast!
Čuješ li? Masline sada govore pametne
i jednostavne stvari.

Ptice selice

Tog proljetnog jutra
porasla su krila u nebo
i krećući se prema zapadu
živo je nebo izgovorilo molitvu
za put: »Bože naš,
dovedi nas sretno preko mora,
preko bezdana, a u jesen nas vrati
u ovu malu zemlju
koja je čula našu pjesmu.«

מילים אחרונות

א

קֹד לִי מְאֹד. הַנּוֹף לְרַגְלִי
בְּאֶרֶץ קְרוּעָה. בִּיר עֵיפָה
אֲנִי רוֹשֶׁמֶת
שׁוֹרָה אַחֲרוֹנָה שֶׁל שִׁיר.
כִּכְר בַּמָּאָה הַשְּׁמִינִית
עַל שֹׁפֵת הַנָּהָר הַצָּהוּב
יֹשֵׁב מְשׁוֹרֵר שִׁירָע
אֶת מִלַּת הַסִּיּוֹם.

ב

מַה יְהִיָּה בְּסוֹפֵנוּ? הַשָּׁמַיִם
עֲמְדוּ מִלְכָּת.
אֲלֵמְלָא הַשְּׁעוֹן שְׁתַּקְתָּק
לֹא יִדְעֵנוּ

שְׂכַח רְחוּקִים אָנוּ כְּבָר
מִן הַבְּקָר.

אֵיזָה זֶרַע יִשְׂאוּ הַרוּחוֹת בְּאֶבְיָב?
אֵיזָה פֶּרַח

יִצְמַח עַל קַכְרָנוּ?

אֲנִי אֶתְפַּלֵּל

שְׁתִּהְיֶה זֹאת נוֹרִית צְהָבָה.

POSLEDNJE RIJEČI

Jako mi je hladno, krajolik pod
mojim nogama je poput poderanog
kaputa.

Umornom rukom zapisujem posljednji
red pjesme.

Već u osmom stoljeću na obali žute
rijeke sjedio je pjesnik koji je znao
posljednju riječ.

Što će biti s nama?

Nebo je stalo. Da nema
sata koji otkucava ne
bismo znali

da smo već
toliko odmaknuli od jutra.

Koje će sjeme vjetrovi nositi
u proljeće? Koji će cvijet
narasti na našem grobu?

Molit ću se
da to bude žuti ljutić.

לפנים

קטפתי אותה בהרים.

מה יהיה בסופנו?

ג

מה יהיה בסופנו?

שני נערים ברחוב

שירים שיר.

בשני חלונות ברחוב

כבר הדלק אור.

שתי אניות בנמל

מפליגות הלילה.

שתי ידי בשתי ידיך

קרואת.

מה יהיה בסופנו?

ד

מה יהיה בסופנו? אותות הלילה

יפים אך פשרם סתום. הרוח

מגלגל בשמים את חשוק הכסף.

ידם שקדמון! איר שגו כלמו -

האזהבים התמימים וחרטמי מצרים.

עכשו פסקה את פסוקה הדממה.

Prije sam ga brala u brdima.
Što će biti s nama?

Što će biti s nama?
Dva dječaka na ulici
pjevaju pjesmu.
Na dva prozora već
je upaljeno svjetlo.
Dva će broda noćas
isploviti iz luke.
Obje su moje ruke u
tvojima hladne.
Što će biti s nama?

Što će biti s nama?
Lijepi su znakovi noći,
ali je njihova poruka nejasna.
Vjetar na nebu kotrlja srebreni obruč,
drevni mjesec. Kako su samo svi pogriješili.
Nevini ljubavnici i egipatski pisci hijeroglifa.
Sada je tišina donijela svoj sud.

וְאַנְחֵנוּ
מָה יִהְיֶה בְּסוֹפֵנוּ?

ה
הַכָּאֵב
כְּרוּר כְּאוֹר הַיּוֹם.
נֶעֱלָה מִכָּל סִפְקָה,
שְׁלֵם פְּאַמּוּנָה.

A mi?
Što će biti s nama?

Bol,
jasna kao svjetlo dana.
Bez dvojbe uzvišena,
potpuna kao vjerovanje.

משורר זקן

א

רבים אינם זוכרים את שמי
ומעטים מאד
יודעים כי עוד חרוז אחד
נותר לי בשבילם.

אני יושב בצל העץ
ועל מצחי נופלים
זהרורי חמה קטנים
מבין עלים כהים.

אני יודע, כי מחר
יהיה היום שקט
ורק לבי ישמע בת-קול
של רעם-נעורי.

ב

אי-אז הִיָּה אֱלֹהֵי
מֵאוֹזֵן לְקוֹל תְּפִלָּתִי
וְעִכְשָׁו הוּא שׁוֹמֵעַ כָּל כֶּךָ
הַרְבֵּה קוֹלוֹת אַחֲרָיִם.

STARI PJESNIK

Mnogi ne pamte moje ime,
a malo njih zna da mi je ostao
samo jedan stih za njih.

Sjedim u hladovini stabla
i na moje čelo, između tamnih
listova, padaju male sunčane
zrake.

Znam da će sutra
biti miran dan
i samo će moje srce čuti glas
grmljavine iz moje mladosti.

Nekada bi moj Bog
slušao glas moje
molitve
a sada On čuje
toliko puno
drugih glasova.

מִקְהֵלֶת קוֹלוֹת רָמִים
הַפּוֹרְצֵת אֶת סִגוֹר הָעֵבִים,
הַנּוֹרֶקֶת אֵלָיו כְּאֶבֶן
בְּשִׁבְרָה אֶת שְׁמֶשֶׁת הַחֲלוֹן.

רַק שְׁעָה אַחַת בְּשָׁנָה
הוּא מֵטָה אֶת אֲזֵנוֹ אֵלַי
וְאוֹמֵר בְּחִסְדּוֹ הָרֹב:
"כֹּן זְקוּנִי, כֹּן זְקוּנֵי הַיִּשְׁשִׁישׁ,
הַעוֹד קוֹלֵךְ רַעְנָן?
הַעוֹד קוֹלֵךְ מְלֵא טֵלִי? -

בְּסֵפֶר כְּתָבֵי הַדּוֹרוֹת
עוֹד שְׁמוֹר עִמָּדֵי בֵּין גּוֹיֵלָיו
עֲלֶה שׁוֹשֵׁן מִיָּבֶשׁ,
שֶׁנֶּשֶׁר אֵי-אֶז בְּגִנְךָ".

Zbor visokih glasova probija zatvorene
oblake koji ga pogađaju poput kamena
koji probija prozorsko staklo.

Samo jedan sat u godini On okreće
svoje uho prema meni i u svojoj
velikoj milosti kaže: »Moj najmlađi
sine, moj najmlađi stari sine,
zar je tvoj glas još uvijek svjež?
Zar je tvoj glas još uvijek pun rose?

U knjizi ljetopisa naraštaja
još je sačuvana među
stranicama
osušeni list ljiljana
koji je jednom pao u
tvoj vrt«.

אנטיגונה

א

נְסִי לִישׁוֹן. עֲכָשְׁיוּ נְסִי לְנוֹחַ.
זֶה קֵד. זֶה קָה. זֶה כָּל אֲשֶׁר הִבְטַח.
זוֹ לֹא בְּגִידָה. הַכֹּל רְשׁוּם עַל לֹחַ
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁאַה אוֹתָךְ.

מָחָר. מָחָר. הַצְּפָרִים הַצִּיפוּ
בְּצַפְצוּפֶן אֶת שַׁחַר הַמְּתִים.
וְאַלֶּה שְׁנוֹתֵרוּ לְחַיֹּת הוֹסִיפוּ
בְּעִיר, בְּשׁוּק, בְּרַחוּב וּבְבִתִּים.

רַק אֶת תְּעִית בֵּין מַצְבּוֹת. כָּל קֵבֶר
אָמַר רַק לָהּ, כִּי אִזְ בְּיֹם הַדִּין
תְּעִידִי עַל הַכֹּל וְלֹא מֵעַבְר
לְעוֹלָם זֶה תִּתְּנִי הַשְּׁבוּן וְדִין.

אֶפֶל הַכֹּל גָּדַם. וְגַם מִתִּיר
אֵינָם רוֹצִים לְשְׁמוֹעַ אֶת קוֹלָהּ.
נְסִי לִישׁוֹן. תְּנוּחֵי בִּינְתִים.
תְּנוּחֵי בְּשָׁלוֹם עַל גּוֹרְלָךְ.

ANTIGONA

Pokušaj spavati. Pokušaj se sada
odmarati. Tako je to. Tako je to.
To je sve što je obećano.
To nije izdaja. Sve je to zapisano na zemljinoj
ploči koja te nosila.

Sutra. Sutra. Ptice su svojim cvrkutanjem
preplavile zoru mrtvih. A one koje su
preostale dodane su gradu, tržnici, ulici
i kućama.

Samo si ti zalutala među spomenicima.
Svaki je grob rekao samo tebi da ćeš na
sudnji dan svjedočiti o svemu, a nećeš
polagati račune na ovome svijetu.

Sve je utihnulo. I tvoji mrtvi ne žele
čuti tvoj glas.
Pokušaj spavati, odmori se u međuvremenu.
Mirno se odmaraj misleći na svoju sudbinu.

ב

הַגֶּשֶׁם לֹא יָבוֹא. הָעַנָּנִים
 תְּלוּיִים בְּאֶפְקֵי כְּעָדִים מֵתִים
 לְמָה שֶׁלֹּא יָבוֹא. שְׁאֲנָנִים
 יוֹצְאִים אֲנָשֵׁי הָעִיר מִן הַבָּתִּים.

אֶת מְפִירָה בָּהֶם מֵאוֹת אַחִים
 אֲשֶׁר רָאוּ אֶת שַׁחַר הַמִּיתָה.
 הַבֵּיטִי, הֵם הוֹלְכִים, הֵם שׁוֹכְחִים,
 הֵם מְכַרְחִים לַחַיּוֹת לְעֵת עֲתָה.

הַגֶּשֶׁם לֹא יָבוֹא. הָאֲרָמָה
 וְתָרָה עָלֶיּוּ. הִיא רְגִילָה בְּכָל:
 בְּחֶנֶק, בְּמִשְׁכּוֹת, בְּדַמָּה,
 בְּדַמְעוֹתֶיךָ הַבּוֹכוֹת אֵין קוֹל.

הַגֶּשֶׁם לֹא יָבוֹא. הַכַּל קָרָה.
 עֲכָשְׁיוּ נְסִי לַחַיּוֹת בְּלִי סַעְרָה.

Neće kišiti. Oblaci na horizontu
vise kao mrtvi svjedoci
svemu što će stići. Gradski
stanovnici izlaze bezbrižno iz kuća.

U njima prepoznaješ stotinu braće koja su vidjela
zoru umiranja.

Pogledaj, oni hodaju, oni zaboravljaju,
oni moraju za sada živjeti.

Kiša neće doći. Zemlja je od nje odustala.

Ona je naučena na sve:
na gušenje, na zaborav, na tišinu,
na tvoje bezglasne suze.

Kiša neće doći. Sve se već dogodilo.
Pokušaj sada živjeti bez oluje.

סולויג

א

שבי ואמרי לי: איז צרד,
אין לנו מה להגיד.
יום שבזבז ללא צרד
לא יסתים חגיגית.

לב שאינו מאהב עוד -
מה ולמי להקדיש?
יחד צפינו למות,
יחד נאמר קדיש.

כך הוא איפוא סוף הדרך -
ריק פחרוז מאנס.
כל עברה נראח לה
נר שככה בפנס.

ב

הייתי בארו וקור, פאלון
מולך על צמרות היער.
ואורו עיניך. נצבת בחלון
וקול גרזני ביצר.

SOLVEG

Sjedni i reci mi: nema potrebe,
nemamo si što za reći.
Dan koji je bespotrebno potrošen
neće završiti svečano.

Srce koje više nije zaljubljeno
kome posvetiti?
Zajedno smo očekivali smrt,
zajedno ćemo reći Kadiš.

To je dakle kraj puta
Sva tvoja prošlost čini ti se
Kao ugasla svijeća na svjetiljki.

Bio sam kao uspravan bor, kao
hrast koji vlada krošnjama šume.
Tvoje su oči zasvijetlile. Stajala si na prozoru,
a zvuk moje sjekire u šumi.

נצבתי בחלון ותראי אותי כִּךְ -
רק את. כי ידע כל נער
כבר אז, שאני רק מקיון מגנה,
פרחח ושקרן וכער.

ושבתי אליה. ולא נשתנה
דבר. רק נקנתי ושבתי.
וראי: לא הוסיפה לי הוד הזקנה:
תעיתי, בשלתי, שבתי.

שאפת את צלי - והנה מה מצאת!
חגים שאף פעם לא חלו.
הוי, אלו ראה משהו מן הצד
את שני הזקנים הללו!

ג

את מפזמת שיר ערש,
שיר על שפתים בלות.
כו, העליתי חרס,
אין לי עוד מה לגלות.

למה חכית לי? מה בצע?
ילד שלא נולד,

Stajala si uz prozor i samo me ti tako
gledaš, samo ti.
Jer svaki je momak već znao da nisam
ništa drugo nego smiješan klaun,
mangup, lažljivac i neuk.

I vratio sam ti se.
Ništa se nije promijenilo.
Samo sam ostario i posijedio.
I vidi: starost mi nije donijela
dostojanstvo: pogriješio sam,
nisam uspio, vratio sam se.

Htjela si moju sjenu i gle što
si našla!
Blagdane koji nikada nisu bili.
Oj, da je barem netko sa strane
vidio ova dva starca.

Pjevušiš uspavanku, pjesmu
na istrošenim usnama.
Da, nisam uspjela nemam
više što skrivati.

Zašto si me čekala?
Što slijedi? Dijete koje
nije rođeno,

נפש פתוחה כפצע,
פצע שלא נגלד.

לב משמר בקרח,
זיו געורים שפנה.
לך לא הקדשתי בדרך
אר מחשבה קטנה.

למה שמרת אמונים לי
עד לקמטים ושיבה?
כל הדברים מוכנים לי
חוץ מן האהבה.

את מפזמת שיר ערש -
מה לך פה תיר ולא תיר?
כן, העלינו חרס,
אין לנו מה להסתיר.

duša otvorena
poput rane, rana koja nije zacijelila.

Srce sačuvano u ledu,
nestali mladenački sjaj.
Nisam ti posvetio na putu
ni najmanju misao.

Zašto si mi ostala vjerna do
bora na licu i sijede kose?
Sve mi je jasno osim ljubavi.

Ti pjevušiš uspavanku,
što ćeš ovdje, spavaš ili ne spavaš?
Da, mi nismo uspjeli, nemamo
više što kriti.

שברי סערה

א. אלמלא הרוח

אלמלא הרוח יכלנו לשמע
את קולנו. אוֹ-אֵז יודעים היינו
איזה פחד נטע בלבנו חלילה
ואיזו הערצה התרידתנו עם בקר.
אך הולך הרוח ובא הרוח
ואת כל הקולות נושא הרוח.
אלמלא כל כך חרור פנינו
יכלנו לראות את דרכו החורת.

ב. עץ עקור

הוא נעקר מעקרו, משרשיו.
נדאי עכשיו יהיה מטל עד ערב -
עד בוא הסבלים שישאווהו
למקום-אין-חפץ-בו בירק-ענף.
מה טוב שלא בנתה בו שום צפור
קנה! מה טוב שסער זה
לא החריב עוד חלומות של תם.
אשרי הבודדים במיתתם!

עכשיו ילכו עמו כל אביביו
וכל סתויו לארץ לא נודעת.
וכנוף אילן אחר צפור פותה
תשיר מזמור לנצח שמתתה.

KRHOTINE OLUJE

Da nije vjetra čuli bismo
svoje glasove ili bismo tada znali
koliki je strah noć usadila u naše srce
i koja nas je čežnja svanućem prestrašila.
Samo vjetar odlazi i dolazi
i nosi sve zvukove.
Da naša lica nisu toliko pobijelila
vidjeli bismo njegov blijedi put.

Počupano je stablo iz svoje srži, iz svog korijena.
Sigurno će ostati ležati do navečer dok
ne dođu nosači koji će ga odnijeti na
mjesto gdje ga nitko ne želi.
Sreća je da ni jedna ptica nije na njemu
izgradila svoje gnijezdo.
Sreća da ta oluja nije srušila još neke
nevine snove.
Blago stablima koja umiru
osamljena.

Sada će s njim poći u nepoznatu zemlju,
Sva njegova proljeća i sve njegove jeseni
i na nekom će drugom boru zavodljiva
ptica pjevati pjesmu za svoju
vječnu radost.

ג. החכמים יְעִידוּ
הַחֲכָמִים יְעִירוּ, כִּי הַשָּׁמַיִם
עוֹד מְאִירָה אִי־שָׁם בְּמְרוֹם שָׁמַיִם,
כִּי שָׁם מְאַחֲרֵי עֲבֵי־הַשְּׁחֹר
לֹא יִשְׁקֹר הַנְּצַח שֶׁלֹּאֹר.
הַחֲכָמִים תָּמִיד יוֹדְעִים אֶת זֹאת.
אֶךְ בְּעֵינֵי הַיְלָרִים הַיּוֹם -
רַק בְּבוֹאֵת בְּרָקִים וְהַד הַרְעָם.

ד. הַגָּנְנִים הַיּוֹם עֲצוּבִים
הַגָּנְנִים הַיּוֹם עֲצוּבִים.
אֲבָל הָאֲבָרִים
מְבָרְכִים עַל הַגָּשֶׁם,
וְאֵנְחָנוּ שְׁנֵינוּ
אוֹבְדֵי עֲצָה
מִסְתִּירִים זֶה מִזֶּה
אֶת עֵינֵינוּ.
נִהְיָ נְבוֹנִים: אֵל תִּשְׁאַל
מִה צְמַח, מִה קָמַל
וּמִה נִעְקַר מִלֵּב.

הַסְעָרָה הַזֹּאת
תְּחַלֵּף עוֹד מַעֲט,

Mudraci će svjedočiti da sunce
još sja tamo negdje visoko na nebu, jer
tamo iza crnih oblaka vječnost
svijeta neće lagati.

Mudraci to uvijek znaju. Ali danas
su u dječjim očima samo munje
i grmljavine.

Vrtlari su danas tužni,
ali seljaci blagoslivljaju kišu,
a nas dvoje bespomoćno
skrivamo oči jedan
od drugoga.

Budimo pametni: ne pitaj što je
naraslo, što je uvenulo i što je
iščupano iz srca.

Ova će oluja
uskoro proći.

השאלה הזאת
תשכח עוד מעט.
הנה מעל למגדל
כבר עומדת הקשת.
הגננים היום עצובים,
אכל האכרים
מברכים על הגשם.

ה. למחרת
הירק היום ירק מאד.
והאפר היום אפר מאד.
וקצת שחור ואין לכן בעיר.
והנסער היום נסער מאד.
והעבר היום - עבר מאד.
וקצת עתיד. ואין הווה באויר.

ועוד לא קל לנשם, ועוד לא קל
לחשב מול זה הרוח הנפתל.
ומאד לא פשוט לחכות.
הסערה נוגעת בריסים,
ומשתבר כל רגע לרסיסים.
אך הירק היום ירק מאד.

Ovo će pitanje
uskoro biti zaboravljeno.
Evo, iznad tornja
već se vidi duga.
Vrtlari su danas tužni.
Ali seljaci blagoslivljaju kišu.

Zeleno je danas jako zeleno,
A sivo je jako sivo.
U gradu je malo crnoga, a bijeloga
nema.
Uznemireno je jako uznemireno.
Prošlost je danas daleka prošlost.
Malo je budućnosti. Sadašnjosti
nema u zraku.

Nije još lako disati
i nije još lako misliti
pred vijugavim vjetrom
i uopće nije jednostavno čekati.
Oluja dodiruje trepavice
i razbija se svakog trena u komadiće,
ali zeleno je danas jako zeleno.

Illuminations

א

וְכָה אַתָּה יוֹצֵא לְרַחוּב
הָעִיר שֶׁהִיא תָּמִיד עִירָה,
לְרֵאוֹת דְּבָרִים שְׂאִין בָּהֶם
אֶף שִׁמְץ שֶׁל חֲרוּשׁ.

וְכִךְ אַתָּה עוֹבֵר בְּרַחוּב,
עַל פְּנֵי בָּתַיִם וְחֲנִיּוֹת,
עַל פְּנֵי פָּנִים וְחַיּוּכִים
וְקַבְצָנִים זְקֵנִים.

וְכָל פְּרִצוּף מְזֻכָּר לָךְ:
רְאִיתָ כָּבֵד, רְאִיתָ כָּבֵד!
וְהַקּוֹלוֹת אוֹמְרִים לָךְ:
שִׁמְעָתָ גַּם אֶתְמוֹל.

אֲבָל פֶּתֶאֱס בְּקִצֵּה הָרַחוּב
עוֹמֵד פָּנָס אֶחָד כָּחַל
אֲשֶׁר עֹמֵד כָּאֵן גַּם אֶתְמוֹל
וְהוּא עוֹמֵד פֶּתֶאֱס.

וְאִין לְדַעַת מַה קָּרָה,
וְאִין פְּרוּשׁ לְאוֹר כָּחַל

ILUMINACIJE

I tako ti izlaziš na ulicu
grada koji je uvijek tvoj grad,
da vidiš stvari u kojima nema
ništa novo.

I tako ti prolaziš ulicom
pored kuća i trgovina,
pored lica i osmijeha i
starih prosjaka.

I svako te lice podsjeća:
Vidio si već, vidio si već!
A glasovi ti govore:
čuo si i jučer.

Ali odjednom na kraju ulice
stoji plava svjetiljka koja je i
jučer ovdje stajala.

I ne zna se što se dogodilo
nema objašnjenja za plavo svjetlo

ואין פרוש לחלונות
בבית הסמוך.

אבל לערב כנף-יונה
והיא סוככת על העיר
על חלונות וחיוכים
וקבצנים זקנים.

ב

על פני אחת הגבעות
מתעופפת צפור כתמה
שאינני יודעת את שמה.
אבל עצי הזית מכירים אותה,
והרוח רודף אחריה ושר:
פה ביתך.

בעיני ילדה ערכיה
במבואות הכפר ההרוס
מרחפת צפור כתמה
שאינני יודעת את שמה.

i nema objašnjenja za prozore u
susjednoj kući.

Ali navečer, golub raširenih krila
leti iznad grada, iznad prozora
i iznad osmijeha i starih prosjaka.

Iznad jednog brežuljka
leti narančasta ptica
čije ime ne znam.
Ali znaju je stabla maslina
i vjetar je slijedi i pjeva:
ovdje ti je kuća.

U očima arapske djevojčice
na ulazu u razrušeno selo
lebdí narančasta ptica
čije ime ne znam.

ג

רְאִית אֶת הַגֶּשֶׁם? אֲנַחְנוּ שְׁקֵטִים.
שְׁלֹשָׁה מְלֹאכִים מִסְפּוֹר עֲתִיק
הוֹלְכִים לְאֶטֶם בֵּין עֲצִים וּבְתִים.

דָּבָר לֹא שָׁנָה. רַק הַגֶּשֶׁם מְקִישׁ
בְּזִהִירוֹת עַל הָאֶבֶן. הֶרְחוּב מְבָרִיק.
אֲנַחְנוּ רוֹאִים אִיךָ עוֹבְרִים אֶת הַכְּבִישׁ
שְׁלֹשָׁה מְלֹאכִים מִסְפּוֹר עֲתִיק.

הַדְּלֵת פְּתוּחָה. הַסֵּלֶת בָּרָה.
הַגֶּשֶׁם שְׁקֵט, כִּי הִגֵּס כָּבֵד קָרָה.

Vidjela si kišu? Mi smo tihi.
Tri anđela iz drevne priče
polako hodaju između drveća
i kuća.

Ništa se nije promijenilo.
Samo kiša oprezno lupka
po kamenu. Ulica blista.
Vidimo kako njome prolaze tri
anđela iz stare priče.

Vrata su otvorena, brašno je čisto.
Kiša je tiha, jer se čudo već dogodilo.

עם הלילה הזה

עם הלילה הזה ועם כל שתיקותיו
עם הלילה הזה -
עם שלשה כוכבים
שאָבְרוּ בין עצים
עם הריח הזאת.

עם הריח הזאת
שעמדה להקשיב
ללילה הזה -
עם הלילה הזה
ושלשה כוכבים
והריח הזאת.

S OVOM NOĆI

S ovom noći i svim njezinim šutnjama
s ovom noći
s tri zvijezde
koje su se s ovim vjetrom
među drvećem izgubile.

S ovim vjetrom
koji je osluškivao
ovu noć.

S ovom noći
i tri zvijezde
i ovaj vjetar.

המסע הקצר ביותר

תל-אביב 1935

התְּרַנִּים על גגות הבתים היו אֶז
כְּתַרְנֵי סְפִינָתוֹ שֶׁל קוֹלוֹמְבוֹס
וְכָל עוֹרֵב שֶׁעָמַד עַל חֶדֶם
בְּשׁוּר יִבְשֶׁת אַחֲרָת.

וְהִלְכוּ בְּרַחוּב צִקְלוֹנֵי הַנוֹסְעִים
וְשָׁפָה שֶׁל אֶרֶץ זֹרָה
הִיְתָה גִנְעָצַת בְּיוֹם הַחֲמִסִּין
כְּלֵהֵב סִכִּין קָרָה.

אֵיךְ יָכוֹל הָאוִיר שֶׁל הָעִיר הַקְּטָנָה
לְשֹׂאת כָּל כֶּךָ הַרְבֵּה
זְכוֹרֹנוֹת יְלֻדוֹת, אֶהְבוֹת שֶׁנִּשְׁרָוּ,
חֲדָרִים שְׂדוּקָנוּ אֵי-בָזָה?

כַּתְמוֹנוֹת מִשְׁחִירוֹת בְּתוֹךְ מְצַלְמָה
הִתְהַפְּכוּ לִילוֹת חֶרֶף וְכִים,
לִילוֹת קוֹץ גְּשׁוּמִים שֶׁמַּעֲבֵר לֵים
וּבְקָרִים אֶפְלִים שֶׁל בִּירוֹת.

NAJKRAĆE PUTOVANJE

Tel-Aviv 1935.

Jarboli na krovovima kuća
bili su poput jarbola Kolumbovih brodova
i svaka vrana koja je stajala na njihovom vrhu
nagovijestila je drugo kopno.

Ulicama su hodali kovčezi putnika
i jezik neke strane zemlje zabio
bi se u danu Hamsina⁴ poput oštrice
hladnog noža.

Kako zrak tog malog grada
može nositi toliko puno
uspomena iz djetinjstva,
propale ljubavi, sobe koje
su ostajale prazne

poput fotografija koje su pocrnile
u kameri, tako su se preokrenule
čiste zimske noći,
noćne ljetne kiše preko mora
i siva jutra metropola.

⁴ Hamsin, topli pustinjski vjetar

וקול צעד תופף אחרי גבך
שירי לכת של צבא נכר,
ונדמה - אך תחזיר את ראשך וביים
שטה כנסית עירך.

אז היה לה
אז היה לה עדין ריח של ים,
של צרפים, וקלפות תפוזים ושרב טרם־קין,
והקסם הזה של בלתי מסים
ונודע כחלום שחלמו פעמים.

אור וים הקיפוה. מאה חשוקים
החזיקו בה טעם ערגה מלוחה -
חולותי הצמאים, נעורי החושקים,
כל מתרי יגוני הכוזם למלוכה -
והעיר אי לבן על גלים ירקים.

אני הלכתי אז
אני הלכתי אז
כאלו מישוהו אוהב אותי מאד.
על פני הארץ צחקו עיים
ורוח בשמים אדירים.

I zvuk bubnjajućeg koraka iza tvojih leđa
koračnice strane vojske.
I čini se ako okreneš glavu u moru plovi
crkva iz tvog grada.

Tada je još imala miris mora,
miris školjaka i narančinih kora
I vrući pustinjski vjetar prije ljeta
i ova neodređena čarolija kao
san kojeg su dvaput sanjali.

Opkolile su je svjetlo i more - sto obruča,
držao ju je slani okus čežnje,
moje žedne pješčane površine, moje
mladenačke želje, sve krune moje tuge
koje preziru kraljevinu,
a grad je bijeli otok
na zelenim valovima.

Tada sam hodala,
tada sam hodala
kao da me netko jako voli,
na površini zemlje smijale su se
ruševine i vjetar na moćnom nebu.

אני הלכתי אז
כאלו מישהו חלם אותי יפה.
על פני הלילה לכלבו תהומות
וראי היס ציר לי את פני
כאלו מישהו כתב עלי שירים.

הלכתי והגעתי עד דומה
ואז נדמה לי כי מתחיל דבר-מה.

המסע הקצר ביותר
המסע הקצר ביותר הוא על פני השנים.
עוד האור לא כבה. מט הבית. הפתל זז.
והנה הם עומדים זה עם זה כשכנים
לילי של עכשו, יומי של אז.
מה אמרו: משתנים, מזדקנים?

המסע הקצר ביותר הוא לתוך העבר.
התזכר? ים צונן, שתי סירות חבוקות,
ילדים על גבעה העלו אבוקות -
מזדקנים? משתנים? האמן, לי נותרו עד מחר
שעות כל כך ארכות.

Hodala sam tada kao da me netko
sanjao lijepu.

Povrh noći su cvali ponori, a morsko
je ogledalo nacrtalo moje lice kao
da je netko pisao pjesme o meni.

Hodala sam i stigla do tišine
i onda mi se učini da nešto počinje.

I još o najkraćem putovanju

Najkraće putovanje je ono po godinama.
Svjetlo se još nije ugasilo, kuća se naginjala,
zid pomaknuo, a oni eto stoje jedan s drugim
kao noćni susjedi sadašnjice, a dnevni iz prošlosti.
Što su rekli: mijenjamo se, starimo?

Najkraće putovanje je ono u prošlost.
Sjećaš li se? Hladno more, dva
zagrljena čamca, djeca su na brežuljku
upalila vatru, starimo, mijenjamo se?
Vjeruj, meni su do sutra ostali tako
dugi sati.

שלושה עמדו

שלושה עמדו מול שכריו של שלום -
חקם, שוטה וחולם.
אמר החכם:
הו בדרדו ישר אני בא -
מעולם לא רחם אל עולם לא נחם
וידע לבי מה נבא.

אמר השוטה:
השלם עומד על בנו.
רק נדמח לי שהוא נשבר.
רק משום שאני שוטה
לא אוכל לתקנו.

ובקה החולם בידעו:
הלא שבר עם שבר
לא יחבר.
וכל שבר היה בידו
לשלום -
וחזר ונשבר.

TROJICA SU STAJALA

Trojica su stajala pred komadićima
cijelog: pametan, glup i sanjar.

Pametan reče:

Dolazim izravnim putem
iz svijeta bez milosti u svijet bez utjehe
i moje je srce znalo predvidjeti.

Glupi reče:

Cijeli svijet stoji kakav je i bio
samo mi se čini da je razbijen
i samo zbog toga što sam glup
neću ga moći popraviti.

Sanjar plače znajući:

Komadić s komadićem
ne može se povezati
svaki komadić u ruci
postade cjelina i ponovno se razbije.

הסתכלות בדבורה

א

בְּרִבּוּעַ חֲלוּץ מוֹאֵר -
עַל שְׁמֵשָׁה, מִבְּחוּץ,
צִלְלִית שֶׁל דְּבוּרָה
כִּמְעֵט אֵין לְדַאֵת אֶת כְּנַפֶּיהָ.

הַפּוֹכָה.

גוּף צָר.

שֵׁשׁ רִגְלִים דְּקוֹת -
בְּגִלּוּי עִירָם,
בְּאִיוֹם מִכְעָר
זוֹחֶלֶת דְּבוּרָה.

אֵיךְ נִכְתִּיר אוֹתָהּ בְּדַבְרֵי שִׁירָה?
אֵיךְ נִשִּׁיר וּמָה?
יָבוא יֶלֶד קֶטָן וַיֹּאמֶר:
הַמַּלְכָה עִירָמָה.

ב

בְּשֵׁמֶשׁ הִיא הֵיטָה עֲלֶיהָ זֶהָב נּוֹפֵל,
בְּפֶרֶחַ הִיא הֵיטָה טֶפֶחַ שֶׁל רֶכֶשׁ אָפֵל,
וְאֶגֶל טַל בְּנַחִיל שֶׁל כּוֹכָבִים -
וּפֶה הִיא צַל.

PROMATRANJE PČELE

U kvadratu osvijetljenog prozora
na staklu izvana,
silueta pčele,
skoro joj se ne vide krila.

Naopačke, usko tijelo,
šest tankih nogu
u golom obliku,
u ružnoj prijetnji
puže pčela.

Kako ćemo je okruniti stihovima pjesme?
Kako ćemo pjevati i što?
Doći će mali dječak i reći:
»Kraljica je gola«.

Na suncu je bila poput zlatnog lista koji pada,
u cvijetu je bila kap gorkog meda
i kap rose u roju zvijezda,
a ovdje je sjena.

מִלֵּה אַחַת שֶׁל שִׁיר בְּנֶחֱיל הַמְצַלְצֵל,
בְּשׁוֹרֵת רְצוֹן נִמְרִץ בְּתוֹךְ שָׂרֵב עֵצִל,
תְּנוּעַת הָאוֹר בְּאֶפֶר דְּמֵרוּמִים -
וּפֶה הִיא צֵל.

ג

מִדְּבַשְׁךָ? מִי יִזְכֹּר אֶת דְּבַשְׁךָ?
הוּא שֵׁם, הֶרְחַק, כְּבוֹרֵת.
כָּאֵן, בְּשִׁמְשֵׁה מוֹאֲרָה, גוֹפֵךְ, רֵאשֶׁךְ -
כְּלָךְ עֵקֶץ, שְׁנֵאָה אֵיזֵ-אוֹנִים עֲלוּבָה וְעוֹרֵת.
הַפְּחַד הוֹרֵג.
הַשְּׁמֵרִי לְנִפְשֶׁךְ.

Jedna riječ pjesme u zvonkom roju
snažna poruka u lijenom Hamsinu⁵
kretanje svjetla u pepelu sumraka.
Ovdje je ona sjena.

Tvoj med? Tko će ga se sjećati?
On je tamo daleko u košnici.
Tu u osvjetljenom staklu, tvoje tijelo, glava,
cijela si bodlja, bespomoćna mržnja,
jadna i slijepa.
Strah ubija.
 Čuvaj se.

⁵ Hamsin - vrući pustinjski vjetar

הרחמים אינם חלים

עם השנים הולכים ומתרבים
האסורים
על המלים.

עם השנים הולכים ומתרבים
האסורים
על רגשות.

עם השנים
קשה מיום ליום
חובת
התבונה השותקת

והרחמים
אינם חלים
על הגרונים לאלם.

MILOSRĐA SE NE DOGAĐAJU

S godinama raste broj
zabranjenih
riječi.

S godinama raste broj
zabranjenih
emocija.

S godinama je
iz dana u dan
sve teža obveza
mudre šutnje.

Milosrđa se
ne događaju
onima koji su
osuđeni na šutnju.

אלי

השנים פרסו את פני
בזרון אהבות
וענדרו לראשי הוטי כסף קלים
עד יפיתי מאד.

בעיני נשקפים
הנופים.
יורכים שעברתי
לשרו צערי -
ציפים ויפים.

אם תראני עכשו
לא תכיר את תמוליד -
אני הולכת אלי
בפנים שבקשת לשוא
בשהלכתי אליה.

K MENI

Godine su mi uljepšale lice
sjećanjem na ljubavi i
okitile moju glavu lakim
srebrnim nitima sve dok
nisam postala puno ljepša.

U mojim očima odražavaju
se krajolici.

Putevi koje sam prošla
izravnali su moje korake,
umorne i lijepe.

Ako me sada vidiš nećeš
prepoznati tvoje jučer,
ja idem k sebi licem koje
si uzalud tražio kada sam
išla k tebi.

★

וְהַשִּׁיר אֲשֶׁר לֹא כָּתַבְתִּיו
כְּאֲשֶׁר כָּתַבְתִּי שִׁירִים
וְאֲנִי עוֹד זוֹכֶרֶת הַכֹּל
כָּל צֶלֶל, כָּל נִיב.
וְלֹא יִכְתֹּב גַּם עַכְשָׁו.

לוֹ כָּתַבְתִּיו אֲזוּ, הָיָה
אֲמַת מְעַדְטֵלֶת מְרִי.
וְאִם אִכְתְּבוּ הַיּוֹם
יְהִי שֶׁקֶר גְּמוּר.

בּוֹאִי, רְדִי אֵלַי, בַּת הָאֱלִים,
הֲרִכִּינִי עָלַי
אֶת רֹאשְׁךָ הַמְּלַבֵּן.

נִשְׁחַק בְּמַלְיָם -
מֵה צֶלוּל הָעוֹלָם בְּמִשְׁחַק הַחֲדָשׁ -

לֹא אֲזוּ, לֹא עַכְשָׁו
לֹא אֲמַת, לֹא כְּזָב

שְׁתֵּי כַּפּוֹת הַמֵּאֲזֵנִים עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת
בְּמַקְצָב.

*

Pjesma koju nisam napisala
kada sam pisala pjesme
i sjećam se još svega,
svakog zvuka i dijalekta.
Ona neće ni sada biti napisana.

Da sam je pisala tada
istina bi bila suviše neobična.
A ako je danas napišem bila bi
potpuna laž.

Dodi, siđi k meni, kćeri Božja.
Nagni k meni svoju
glavu koja sijedi.

Igrat ćemo se riječima
kako je svijet u novoj igri nevin.

Ne tada, ne sada,
nije istina, nije laž.

Obje plitice na vagi
se dižu i spuštaju u ritmu.

★

בְּכֹל דְבַר יֵשׁ לְפָחוֹת שְׁמִינִית
שֶׁל מוֹת. מִשְׁקֵלוֹ אֵינוֹ גָּדוֹל.
בְּאִיזָה חֵן טָמִיר וְשֶׁאֵנוּ
נִשָּׂא אוֹתוֹ אֶל כָּל אֲשֶׁר גָּלָה.
בִּיקִיצוֹת יְפוֹת, בְּטִיּוֹלִים,
בְּשִׁיחַ אוֹהֲבִים, בְּהַסְחֵי־דַעַת
נִשְׁכַּח בִּירְכֹתַי הַנּוֹחֲנוּ
תָּמִיד אֶתְנוּ. וְאֵינוֹ מַכְבִּיד.

*

U svakoj stvari postoji barem osmina
smrti. Težina joj nije velika.
Kojom li je samo skrivenom i bezbrižnom
ljupkosti nosimo kamo god išli.
Kod lijepih buđenja na izletima, u
ljubavnom razgovoru, u odsutnosti duha.
Zaboravljena na rubovima naše zbilje.
Uvijek je s nama i nije teška.

שירים קטנים

אי בזה בשומרון קטפתי פרח בר
(גוגול)

א. אי בזה בשומרון
קטפתי פרח-בר והשלכתיו. בגשם
חכיתי שני ימים בתחנה שכוחה.
אלי, אתה לא תאמין בי עוד! עברתי
כל כך קרוב מבלי להכירך.

ב. בתחנה הקטנה
בלילה עברו הקרונות, לא נשאתי עיני.
וכי מה כבר אראה לאור הנורות החופזות?
צדיקה הייתי לדעת מראש: הרפכת הזאת
אינה נעצרת בתחנה הקטנה.

NEGDJE U SAMARIJI

Ubrala sam poljsko cvijeće i bacila ga.
Čekala sam dva dana na kiši, na zaboravljenoj
stanici.
Bože, nećeš više vjerovati u mene!
Prolazila sam tako blizu, a da te nisam upoznala.

Na maloj stanici

U noći su prolazili vagoni, nisam podigla oči.
Pa što imam za vidjeti pod užurbanim žaruljama?
Trebala sam unaprijed znati: ovaj se vlak ne
zaustavlja na maloj stanici.

על הנזק שבשישון

בקר גשום. לא לקום. לא לעשן, אפלו
לא להרבות בקריאה. איזה אביב משנה!
איזה אביב משנה. חשך בבקר כאלו...
לא להרבות בקריאה. איזה אביב מתענן!

פעם היית מתאוננת. עזר לך? החיה את מתיך?
הכאב שבגוף, שבשיר, בעתון. בשיר-השירים.
סיג לחכמה? יתכן. טוב שלמדנו בינתיים
לא להעיר שכנים, לא להטריד חברים.

בקר גשום. לא לקום. לילה עבר בשקט.
לילה עבר. ועכשו - איזה אביב מתענן.
בקר כמו לילה. זה טוב. רק הדממה חונקת.
איזה אביב כבד! אמרתי לך: לא לעשן.

O ŠTETNOSTI PUŠENJA

Jutro je kišovito. Nema ustajanja,
Nema pušenja čak nema ni puno čitanja.
Kakvo čudno proljeće!
Kakvo čudno proljeće. Ujutro je mrak kao...
Ne treba puno čitati. Kakvo oblačno proljeće?

Nekoć bi prigovarala. Pomoglo ti je?
Probudilo tvoje mrtve?
Bol koja je u tijelu, u pjesmi, u novinama,
u Pjesmi nad pjesmama.
Znak pameti? Moguće je. Dobro je da
smo u međuvremenu naučili da ne budimo
susjede i da ne gnjavimo prijatelje.

Jutro je kišovito. Ne ustajati. Noć je mirno prošla.
Noć je prošla. I sada, kakvo oblačno proljeće.
Jutro je kao noć. To je dobro. Samo tišina guši.
Kakvo teško proljeće! Rekao sam ti: ne puši!

★

אִין לָהּ זְכוּת חֲנִינָה בְּעוֹלָם.
הַבַּל הַכָּרַע.
חֲלוּמוֹתֶיךָ טוֹכְעִים בַּיָּם
וְאֵת אוֹמֶרֶת שִׁירָה.

*

Nemaš na svijetu pravo na pomilovanje.
Sve je odlučeno.
Tvoji se snovi utapaju u moru,
a ti recitiraš poeziju.

★

זֶה מִכְבָּר אֵין אִישׁ מְחַכֶּה לִי שָׁם.
וְאִם אֵין יָם, הֲרֵי אֵין גַּם סְפִינָה.
הַדֶּרֶךְ קְצֹרָה. הַחוּג צָמָצָם.
וּבִכֵּן מָה?
עוֹד שְׁבוּעַ? עוֹד חֲדָשׁ? עוֹד שָׁנָה?

אֲחֵרֵי מוֹתִי עוֹד יִהְיֶה מִשְׁהוּ בְּעוֹלָם.
מִיִּשְׁהוּ יֵאָהֵב מִיִּשְׁהוּ. מִיִּשְׁהוּ יִשְׁנָא.
הַדֶּרֶךְ קְצֹרָה. הַחֲשֹׁבוֹן לֹא הַשְׁלָם.
וּבִכֵּן מָה?
עוֹד שְׁבוּעַ? עוֹד חֲדָשׁ? עוֹד שָׁנָה?

הַטֵּל נוֹפֵל. עָרֵב צוֹגֵן עַל פָּנָי.
עַל פְּרִשְׁת הַדְּרָכִים הַקְּרוּבָה אוֹתָה תַחְנָה.
מִחֵר אֲנִי אֲתַעוֹרֵד וְאֶפְקַח אֶת עֵינַי -
אֱלֹהִים אֲדִירִים,
עוֹד שְׁבוּעַ, עוֹד חֲדָשׁ, עוֹד שָׁנָה.

*

Već odavno me nitko tamo ne čeka.

A ako nema mora, nema ni broda.

Put je kratak. Krug se smanjio.

Pa što?

Još jedan tjedan? Još jedan mjesec?

Još jedna godina?

Nakon moje smrti ostat će još nešto na svijetu.

Netko će nekog voljeti. Netko će mrziti.

Put je kratak. Račun nije plaćen. Pa što?

Još jedna tjedan? Još jedan mjesec? Još jedna godina?

Rosa pada. Prohladna večer na mojem licu.

Na obližnjem raskršću puteva ista je stanica.

Sutra ću se probuditi i otvoriti oči.

O, moj Bože.

Još jedan tjedan, još jedan mjesec, još jedna godina.

תשובה

על סעיף בשאלון "לשם מה
נכתבים שירים ליריים בדורנו?"

וּמָה לַעֲשׂוֹת בְּסוֹסִים בְּמֵאָה הָעֶשְׂרִים?
וּבְאֵילוֹת?
וּבְאֲבָנִים הַגְּדוֹלוֹת
שֶׁבְהֵרֵי יְרוּשָׁלַיִם?

ODGOVOR

*Na pitanje zbog čega se danas
pišu lirske pjesme?*

I što činiti s konjima u dvadesetom stoljeću?
I sa srnama
i velikim kamenjem
na jeruzalemskim brdima?

★

מִחַר אֲנִי אֲמוֹת.
אַתֶּם תִּרְאוּ מִחַר
אֶת שְׁהִיּוֹ עֵינַי
אֶת שְׁהִיּוֹ פָנַי.

לְעֵת מִחַר אַתֶּם
בְּאִים עַל סֶף בֵּיתִי
לְחַלֵּק אֶת הַקְּבוֹד
וּלְחַלֵּק שָׁלָל.

מִחַר יִהְיֶה הַכֹּל
לְכֶם וּשְׁלֹכֶם.
מִחַר אַתֶּם צוֹדְקִים
בְּכֹל אֲשֶׁר תֹּאמְרוּ.

אֲכַל הַיּוֹם אֲנִי
עוֹמְדָת עַל הַסֶּף
וְאֶעֱבֹר גְּבוּלִי
וְאִין מְסִיג אוֹתוֹ.

*

Sutra ću umrijeti.
Vidjet ćete sutra
ono što su bile moje oči
ono što je bilo moje lice.

Sutra dolazite
na moj kućni prag
ukazati mi počast
i podijeliti plijen.

Sutra će sve biti
za vas i vaše.
Sutra ćete biti u pravu
što god da rekli.

Ali danas ja stojim na pragu
i prijeći ću svoje granice.
I nitko me neće stići.

★

וְזֶה יִהְיֶה הַדִּין
וְכָר יִהְיֶה הַדִּין,
וְאֵז בְּיוֹם הַדִּין
יִהְיֶה צְדוּקַת הַדִּין.

וְאֵנוּ לֹא נִדְעַ
וְאֵנוּ לֹא נִבִּין
וְנִצְמֹד אֱלֹמִים
בְּפָנֵי צְדוּקַת הַדִּין.
וְזֶה יִהְיֶה הַדִּין.

וְהַמְתִּים בְּדִין,
הֵם הַעֲרִים בְּדִין,
כָּל הַמְתִּים מֵאֵז
וְהַמְתִּים עֲכָשְׁיוּ

הֵם מְעִידִים בְּדִין
וְעִדוּתָם אִמֶּת.
כִּי הֵם צְדוּקַת הַדִּין.
וְזֶה יִהְיֶה הַדִּין.

*

I to će biti presuda
I takva će biti presuda,
a onda će na sudnji dan
biti obrazloženje presude.

Nećemo znati
i nećemo razumjeti
i stajat ćemo nijemi
pred izrečenom presudom.
I to će biti presuda.

A mrtvi na suđenju su
sudski svjedoci,
svi ondašnji mrtvi
i svi sadašnji mrtvi.

Oni svjedoče na suđenju
i njihovo je svjedočenje istinito
jer oni potvrđuju presudu.
I to će biti presuda.

Riječ urednice

Lea Goldberg (1911.—1970.) jedna je od ikona izraelskog pjesništva i književnosti. Rođena je u ruskom Kalinjingradu, nekadašnjem području istočne Pruske, a stihove je počela pisati s dvanaest godina.

Godine 1935. zajedno s majkom odlazi u Palestinu. Studirala je na sveučilištu u Kovnu, Berlinu, Bonu i Tel Avivu. Djelovala je kao novinarka, ali i kao stručnjakinja za poredbenu književnost na Hebrejskom sveučilištu u Jeruzalemu. Godinama je predavala komparativnu književnost na katedri koju je i utemeljila, kao i rusku književnost te je s ruskog prevela na hebrejski Tolstojeva djela, prevodila je Ibsena, Čehova i druge europske klasike što za nju kao poliglotkinju koja je znala sedam jezika nije bio problem. Bila je i savjetnica za književnost poznatog Habima izraelskog kazališta.

Pisala je prozu, igrokaze, bavila se književnom kritikom, pisala dječju literaturu, ali najpoznatija je kao pjesnikinja koja povezuje židovsku tradiciju i osjećajnost s pjesništvom dvadesetog stoljeća. Poznate su njezine zbirke: *Kolutovi dima* (1935.), *Pisma sa zamišljenog putovanja* (1937.). Poetska zbirka pod nazivom *Prije ili kasnije* objavljena je 1964. A zatim su objavljene i druge. Pisala je i priče od kojih je najpoznatija *On je svjetlo*.

Tijekom Drugog svjetskog rata duboko je suosjećala s patnjom svog židovskog naroda, ali i sa svim nevinim žrtvama ispisujući stihove tišine u sjenci smrti i ratnih razaranja.

Od godine 1950. njezino je stvaralaštvo poteklo novom, snažnom bujicom u čijoj je sredini bila ljubav podjednako kao i tišina u kojoj su nastajali njezini stihovi.

Kada je riječ o Lei Goldberg možemo govoriti i o pejzažnom pjesništvu. S jedne strane su bajkoviti prikazi prirode njezina djetinjstva koje je provela u istočnoj Europi pa je taj svijet ožvjljen na poljima žita,

vodi okovanoj ledom i grmovima sa šumskim bobicama. No prava fascinacija pjesmama Lee Goldberg počinje zapravo s njezinim svijetom intime, imaginacijom, čežnjom za ljubavlju. Ona se nikada nije udala, živjela je u svijetu osamljenosti s majkom.

Pojedine pjesme su toliko zgusnute i snažne da se čini kao da tog trenutka prisustvujemo uprizorenju drame. Riječi su šture kao što život nevoljnika zna biti krut, oskudan i okrutan, ponekad hladan kao oštrica noža. Život koji se ne ogleda u raskoši putenih i razigranih baroknih anđela. Takva je primjerice i njezina pjesma o četiri sina o kojima se kazuje na židovski blagdan Pesah opisujući izlazak iz egipatskog ropstva. Ali sinovi koje pjesnikinja uvodi u naš svijet kao da su iznikli ne iz *Hagade* nego iz logora smrti »jer nema dovoljno riječi da se izrazi pakao« ili »zapovjedomo mi je da gledam patnje djece, da preskačem preko njihovih mrtvih tijela«.

No ono što Leu Goldberg čini tako posebnom jest svijet ranjivosti utkan u buku ulice, u odraz njezina lika na staklu nekog izloga. Imaginacija i stvarnost često mijenjaju mjesto. Pa postaje očito da njezin život ima dva lica, jedno okrenuto svijetu, sveučilištu, prevođenju i ono drugo lice čije je sidrište u jezgri samoće i čežnji za ljubavlju žene koja je svjesna da u svijetu u kojem se glorificira vanjska ljepota za ljepotu duše baš i nema puno mjesta. Unatoč tomu voljet će, zaljubljuvati se, odlaziti od kuće i vraćati se majci s kojom je dijelila svakodnevicu znajući da joj ona neće predbaciti ostavljajući da ispuni svoj bezdan razočaranja s iscjeljujućim stihovima te piše: »Da, doći ću iscrpljena i neću pitati kako si, neću plakati u tvojem krilu, neću šaputati *majko*. Ti ćeš znati«. Njezine pjesme govore o strahu od zaborava, o noći i kiši, o snijegu koji pada na posljednji poljubac. A onda nam gotovo šagalovski pokazuje na nebo iznad Jeruzalema i pita se kako cijelo nebo ptica može nositi na svojim krilima.

Među najpoznatijim pjesmama je ona pod nazivom *Ljubav Tereze di-Mon* gdje najviše do izražaja dolazi suptilnost Lee Goldberg koja duboko suosjeća sa ženom koja se zaljubila u znatno mlađeg učitelja

svoje djece. Posvetila mu je 41 sonet i kada je on otišao sve sonete je spalila. Napustila svjetovni život i završila ga u samostanu izbjegavajući podrugljive poglede svijeta. Do danas tu dirljivu, istinitu priču o ljubavi prate legende i stihovi.

Lea Goldberg svojim je pjesništvom također snažno utjecala na suvremenu izraelsku poeziju i za mnoge pjesnike bila je putokaz i nadahnuće.

Predosjećala je svoju smrt i napisala »svaki me dan izgrađuje i uništava«, obuzimala ju je hladnoća kao da hoda svijetom u poderanom kaputu. Spoznala je da se milosrđa rijetko događaju dotičući svoje bore i sijedu kosu. Predvidjela je kako će joj nakon njezina odlaska ukazivati počasti, ali da će biti i onih koji će doći samo ugrabiti plijen. A nama je ostavila u naslijeđe da čitajući stihove koje je napisala razmišljamo tko je zapravo bila i o njezinim riječima: »Ali danas stojim na pragu i nadići ću svoje granice i nitko me neće stići.«

Jasminka Domaš

○ autorici

Lea Goldberg [go'ld~], izraelska pjesnikinja i kritičarka (Königsberg, danas Kalinjingrad, Rusija, 29. svibnja 1911. — Jeruzalem, 15. siječnja 1970.). Već 1935. otišla u tadašnju Palestinu, djelovala isprva kao novinarka a potom kao nastavnica poredbene književnosti na Hebrejskom sveučilištu u Jeruzalemu. Pisala je prozu, igrokaze, književnu kritiku i dječju literaturu, ali je najznačajnija kao liričarka sinteze između baštinske židovske osjećajnosti i pjesništva XX. stoljeća.

Objavila je zbirke: *Koluti dima (Tabaot ašan, 1935.)*, *Pisma sa zamišljenog putovanja (Mihtavim minesia medum, 1937.)*, *Prije ili kasnije (Mukdam u-me'uhar, 1964.)* i druge. Svojim je pjesništvom snažno utjecala na židovsku poeziju i bila uzor i nadahnuće mnogim mladim autorima.

B I B L I O T E K A G E A

Lea Goldberg:
Riječi kao pepeo

Nakladnici:

STAJER GRAF d.o.o.
Židovska vjerska zajednica BET ISRAEL u Hrvatskoj

Za nakladnike:

Stanko Jerkić
Aleksandar Srećković

Urednica:

Jasminka Domaš

Prevoditeljica:

Sonja Makek

Lektorica i korektorica:

Ana Šimić

Grafički i tehnički urednik, priprema za tisak

Zlatko Rebernjak (Forma ultima)

Fotografija na naslovnici:

Jasminka Domaš

Tisak:

STAJER GRAF, Zagreb, lipanj 2023.

ISBN 978-953-8105-26-5 (STAJER GRAF)

ISBN 978-953-????-??-? (BET ISRAEL)

CIP-zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem ?????????

Lea Goldberg (1911 —1970.) jedna je od ikona izraelskog pjesništva i književnosti. Rođena je u ruskom Kalinjingradu, nekadašnjem području istočne Pruske, a stihove je počela pisati s dvanaest godina. Godine 1935. zajedno s majkom odlazi u Palestinu. Pisala je prozu, igrokaze, bavila se književnom kritikom, pisala dječju literaturu, ali najpoznatija je kao pjesnikinja koja povezuje židovsku tradiciju i osjećajnost s pjesništvom dvadesetog stoljeća. Poznate su njezine zbirke: *Koluti dima* (1935.), *Pisma sa zamišljenog putovanja* (1937.), *Prije ili kasnije* (1964.). Pisala je i priče od kojih je najpoznatija *On je svjetlo*. Tijekom Drugoga svjetskog rata duboko je suosjećala s patnjom svog židovskog naroda, ali i sa svim nevinim žrtvama ispisujući stihove tišine u sjenci smrti i ratnih razaranja. Od godine 1950. njezino je stvaralaštvo poteklo novom, snažnom bujicom u čijoj je sredini bila ljubav podjednako kao i tišina u kojoj su nastajali njezini stihovi. No prava fascinacija pjesmama Lee Goldberg počinje zapravo s njezinim svijetom

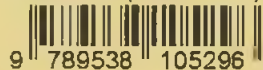
intime, imaginacijom, čežnjom za ljubavlju. Nikada se nije udavala, živjela je u svijetu osamljenosti s majkom. Ono što je čini tako posebnom jest svijet ranjivosti utkan u buku ulice, u odraz njezina lika na staklu nekog izloga. Imaginacija i stvarnost često mijenjaju mjesto. Njezine pjesme govore o strahu od zaborava, o noći i kiši, o snijegu koji pada na posljednji poljubac. A onda nam gotovo šagalovski pokazuje na nebo iznad Jeruzalema i pita se kako cijelo nebo ptica može nositi na svojim krilima.

Svojim je pjesništvom također snažno utjecala na suvremenu izraelsku poeziju i za mnoge pjesnike bila je putokaz i nadahnuće. Predosjećala je svoju smrt i napisala „svaki me dan izgrađuje i uništava“, obuzimala ju je hladnoća kao da hoda svijetom u poderanom kaputu. Spoznala je da se milosrđa rijetko događaju. Predvidjela je kako će joj nakon njezina odlaska ukazivati počasti, ali da će biti i onih koji će doći samo ugrabiti plijen. A nama je ostavila u naslijeđe da čitajući stihove koje je napisala razmišljamo tko je zapravo bila i o njezinim riječima: „Ali danas stojim na pragu i nadići ću svoje granice i nitko me neće stići.“

Jasminka Domaš

CIJENA 17 EURA / 128 kuna

ISBN 978-953-8105-29-6 (STAJER GRAF)

ISBN 978-953-7926-24-3 (BET ISRAEL)

